

Projekt

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KOCK NA LATA 2016-2025

Kock, październik 2015

Spis treści

WPROWADZENIE I METODOLOGIA PRAC	3
CZEŚĆ I - DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY KOCK	5
I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I ADMINISTRACYJNE GMINY	7
1.2 CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ	8
1.3 ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I DZIEDZICTWO KULTUROWE	9
II. OBSZAR SPOŁECZNY	22
2.1 DEMOGRAFIA GMINY	22
2.2 BEZROBOCIE	25
2.3 INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	27
2.4 OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	28
2.5 INFRASTRUKTURA SPORTOWA I KULTURY	30
III. OBSZAR GOSPODARCZY	32
3.1 STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	32
3.2 ROLNICTWO	33
3.3 SIEĆ DRÓG PUBLICZNYCH, UKŁAD KOMUNIKACYJNY	34
3.4 INFRASTRUKTURA SANITARNA	37
3.5 GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI	39
3.6 GAZYFIKACJA GMINY ORAZ ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	39
3.7 ELEKTROENERGETYKA	39
IV. FINanse SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	40
4.1 ANALIZA BUDŻETU MIASTA I GMINY KOCK	40
4.2 DOCHODY BUDŻETOWE	42
V. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH GMINY KOCK	45
VI. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW	47
CZEŚĆ II STRATEGIA ROZWOJU – PROGRAM DZIAŁAŃ	55
I. ANALIZA SWOT MIASTA I GMINY KOCK	56
II. WIZJA I MISJA GMINY KOCK	58
III. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU	59
3.1 ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	66
IV. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII	67
4.1 OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO	69
4.2 OPIS KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	74
ZAŁĄCZNIK NR 1 PLAN INWESTYCYJNY MIASTA I GMINY KOCK NA LATA 2016-2025	75

WPROWADZENIE I METODOLOGIA PRAC

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kock na lata 2016-2025” jest podstawowym narzędziem polityki lokalnej o charakterze długofalowym, wyznaczającym cele i kierunki rozwoju gminy do 2025 roku. Jest to kilkuletni plan działania wyznaczający strategiczne cele rozwoju gminy. Ustalenia zawarte w dokumencie stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Wokół zawartych w dokumencie ustaleń koncentrować się będą działania władz samorządowych, a także innych interesariuszy, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków do dalszego rozwoju gospodarczego i życia mieszkańców gminy.

Dokument powstał w wyniku prac zespołu złożonego z przedstawicieli pracowników Urzędu Miejskiego, Rady Gminy, liderów społeczności lokalnej i doradców zewnętrznych. Strategia została poddana szerokiej partycypacji społecznej i stanowi istotny wkład w budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Funkcjonujący dokument strategiczny (Strategia Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Kock na lata 2007–2015) został opracowany w 2007 r., a więc aż 8 lat temu. Widząc szereg istotnych zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat zarówno w otoczeniu zewnętrznym, jak i relacjach wewnętrznych, władze gminy zdecydowały o ponownym zdefiniowaniu celów rozwojowych gminy Kock. Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza skłania do ponownego i uważnego spojrzenia na obecne uwarunkowania oraz posiadane zasoby i zderzenia ich z potrzebami i dążeniami całej wspólnoty samorządowej jaką jest gmina. Ponadto doświadczenia z realizacji obowiązującej wcześniej strategii oraz pozyskiwania środków unijnych z perspektywy finansowej na lata 2007–2013 i innych programów pomocowych, pozwoliły przygotować nowy dokument, który stanowi podstawy do długofalowego rozwoju gminy Kock i sprawnego zarządzania nią.

Cześć pierwsza dokumentu stanowi charakterystykę gminy, jest zbiorem informacji i danych z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej. Przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarcza to swoisty obraz gminy w ujęciu obiektywnym. Zebrane i przedstawione dane obejmują lata 2010-2014. Źródłem informacji były bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz wewnętrzne dane gromadzone przez Urząd Miejski i podległe jednostki organizacyjne. Ocena bieżącego stopnia rozwoju oraz identyfikacja potrzeb

i oczekiwań została rozszerzona o informacje zebrane podczas badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy.

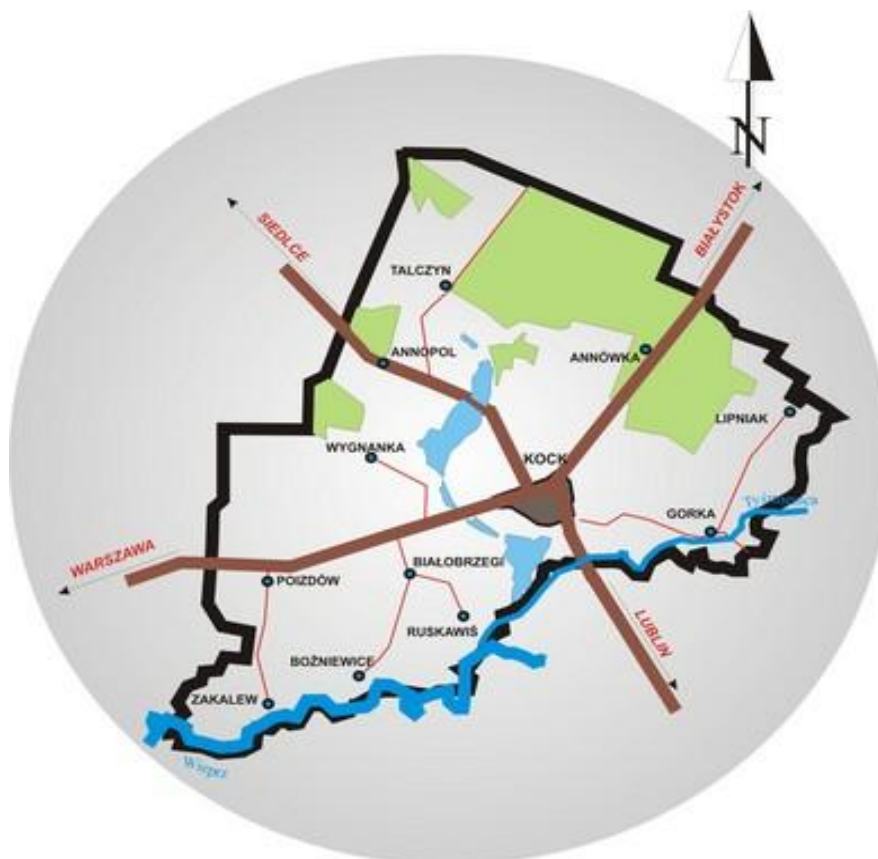
Natomiast druga część „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock” prezentuje cele strategiczne i operacyjne zaplanowane w okresie 2016-2025, oczekiwane wskaźniki osiągnięć strategii, system wdrażania, monitoring i proces konsultacji społecznych. Prezentuje szacunkowe efekty planowanych inwestycji i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Strategia Rozwoju jest dokumentem otwartym, formułuje cele strategiczne gminy i sposoby ich realizacji na lata 2016-2025. Otwarty charakter dokumentu umożliwia wprowadzenie korekt przyjętej Strategii Rozwoju Lokalnego wynikających z procesu transformacji społeczno-gospodarczych oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez władze gminy. Monitorowanie i okresowa ewaluacja wdrażania Strategii będzie dla samorządu podstawą do wprowadzania ewentualnych zmian i nowelizacji dokumentu.

CZEŚĆ I - DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY KOCK

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

DANE O GMINIE	
Województwo	lubelskie
Powiat	lubartowski
Powierzchnia	101,08 km ²
Ośrodek miejski	Kock
Liczba mieszkańców	6742
Gęstość zaludnienia	67 osób/km ²
Liczba sołectw	17
Liczba miejscowości	14
Większe miejscowości (ponad 500 mieszkańców)	Kock, Górka, Talczyn
Liczba gospodarstw rolnych	1275
Użytki rolne	7071 ha
Lasy	1750 ha

1.1 Położenie geograficzne i administracyjne gminy

Miasto i gmina Kock leżą w środkowej części województwa lubelskiego w powiecie lubartowskim. Kock leży 50 km na północny zachód od Lublina u zbiegu rzek Tyśmienicy i Wieprza oraz 150 km na południowy-wschód od Warszawy.

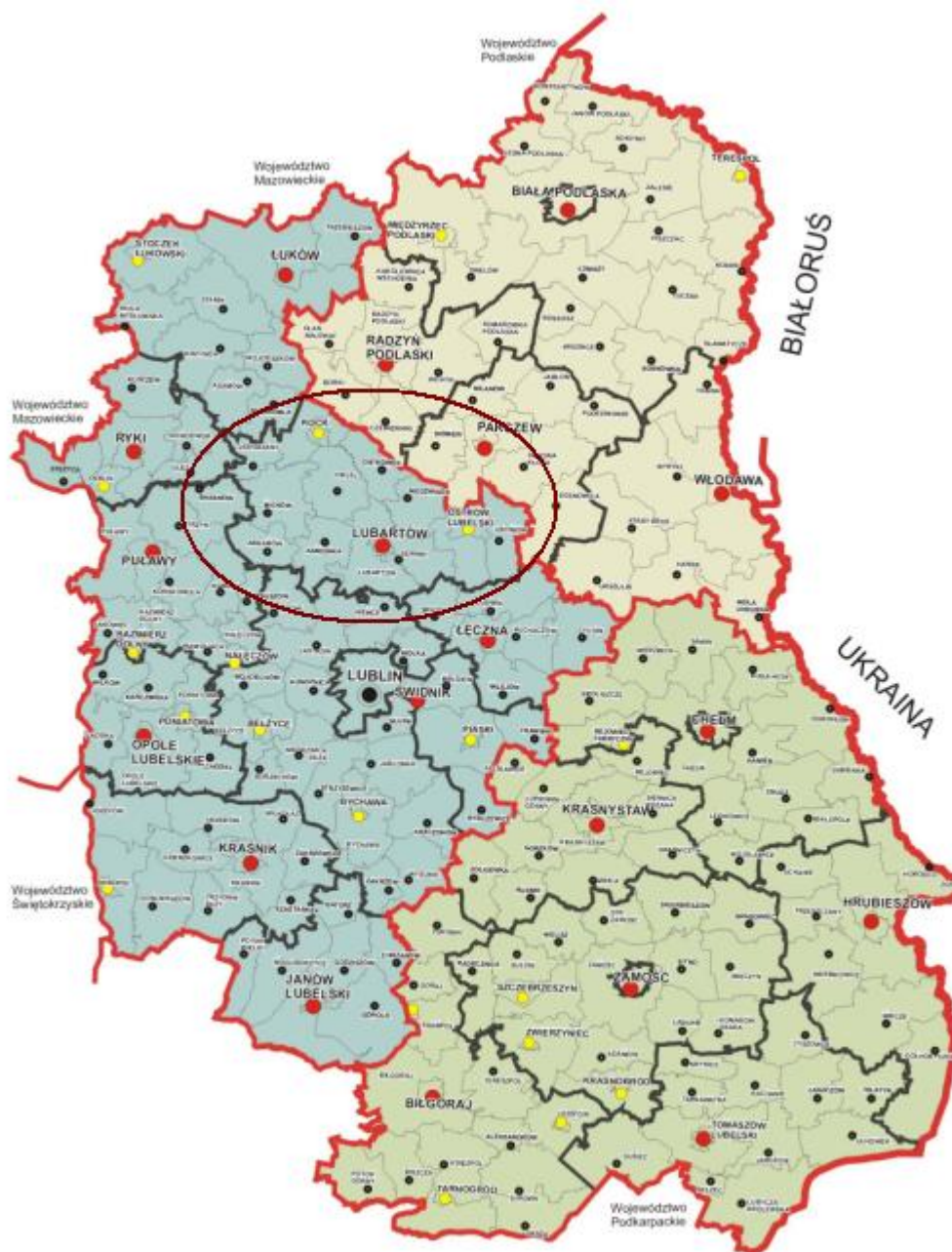
Od strony zachodniej gmina graniczy z gminą Jeziorzany, od północno-zachodniej z gminą Serokomla (powiat łukowski), od południa – z gminami Michów, Firlej i Ostrówek, a od strony północno-wschodniej - z gminą Borki (powiat radzyński). Siedzibą gminy jest miasto Kock. Przez teren gminy przebiegają drogi krajowe nr 19 i 48 oraz droga wojewódzka nr 808, zbiegające się w mieście Kock, które stanowią ważny węzeł komunikacyjny.

Gmina Kock położona jest:

- 50 km od Lublina,
- 150 km od Warszawy,
- 120 km od przejścia granicznego (najbliższe) – Terespol.

Gmina Kock na tle Powiatu Lubartowskiego,

Powiat Lubartowski na tle Województwa Lubelskiego

1.2 Charakterystyka sieci osadniczej

Głównym ośrodkiem gminnym i administracyjnym jest miasto Kock, położone w centralnej części gminy. Gminę Kock tworzy 17 sołectw, w obrębie których znajduje się 14 miejscowości. Ośrodkiem administracyjnym, handlowym i kulturalnym gminy jest miasto Kock, które jest również najlepiej rozwiniętym przestrzennie ośrodkiem osadniczym. Miasto podzielone jest administracyjnie na dwie części - Kock wschód i Kock

zachód. Pozostałe miejscowości to jednostki osadnicze o charakterze ulicówek z przewagą zabudowy zagrodowej.

1.3 Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

Kock jest malowniczo położony nad Tyśmienicą na pograniczu Pradoliny Wieprza i Równiny Łukowskiej. Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego miasto i gmina Kock znajdują się w granicach prowincji - Niżu Środkowoeuropejskiego. Przez obszar gminy przebiegają granice 2 mezoregionów: Wysoczyzna Lubartowska obejmująca południową część gminy o charakterze zdenudowanej powierzchni morenowej ze żwirowymi ostańcami, osiągającą wysokość 160-180 m oraz Pradolina Wieprza obejmująca dolny bieg rzeki oraz jej dopływu Tyśmienicy.

Gmina stanowi przestrzeń cenną pod względem krajobrazowym ze względu na urozmaicenie występujących form rzeźby terenu, kształtowanych przez płynące ciek, oraz elementy antropogeniczne w postaci zabudowy i zieleni urządzonej. Na terenie gminy występują obszary chronionego krajobrazu. Są to:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Annówka”**

Obszar ma powierzchnię 38,5 km², z czego 15,14 km² (39 %) leży w granicach gminy Kock, i jest najmniejszym obszarem chronionym w województwie lubelskim. Granice obszaru przebiegają granicami naturalnym, wyznaczanymi granicą kompleksu leśnego. OCK obejmuje kompleks leśny Tyśmianka w północnej części gminy. 80 % OCK stanowią lasy w zwartym kompleksie o dużym udziale starodrzewiu, jak również łąki, bagna i wody. Za najatrakcyjniejszy obiekt uznaje się śródleśny staw Tyśmianka, który został objęty ochroną w ramach użytku ekologicznego.

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”**

Obszar obejmuje powierzchnię 331,59 km², z czego w granicach gminy znajduje się 23,3 km² (ok. 7 % powierzchni gminy), będąc największym obszarem chronionym na terenie województwa lubelskiego. OCK rozciąga się w południowej części gminy wzdłuż równoleżnikowego odcinka doliny Wieprza na długości ok. 45 km o szerokości zmiennej, uzależnionej od szerokości doliny, osiągającej 12 km. Ochronie podlegają naturalne zespoły łąk i pastwisk z licznymi starorzeczami, stawy i niewielkie kompleksy podboczowych olsów. W przeciwieństwie do OCK „Annówka” granice omawianego

obszaru przebiegają wzdłuż tworów antropogenicznych tj. tras komunikacyjnych: od północy droga relacji Kock – Dęblin, a od wschodu - droga relacji Kock – Firlej. Silnie meandrująca rzeka z seminaturalnymi ekosystemami łąkowymi, starorzeczami, rozlewiskami, podmokłościami – stanowi mozaikę biotopów niezwykle atrakcyjną dla awifauny.

Na terenie gminy Kock istnieją dwa korytarze ekologiczne przebiegające dolinami Czarnej i Tyśmienicy, pełniąc funkcje łącznika pomiędzy obszarami chronionymi, tj. OCK „Annówka” i OCK „Pradolina Wieprza”. Korytarz ekologiczny doliny rzeki Czarnej stanowi część regionalnego terenu łącznikowego obszarów chronionych związanych funkcjonalnie z doliną Wieprza (od Roztocza) z leżącym na północy projektowanym Adamowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu i dalej Łukowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

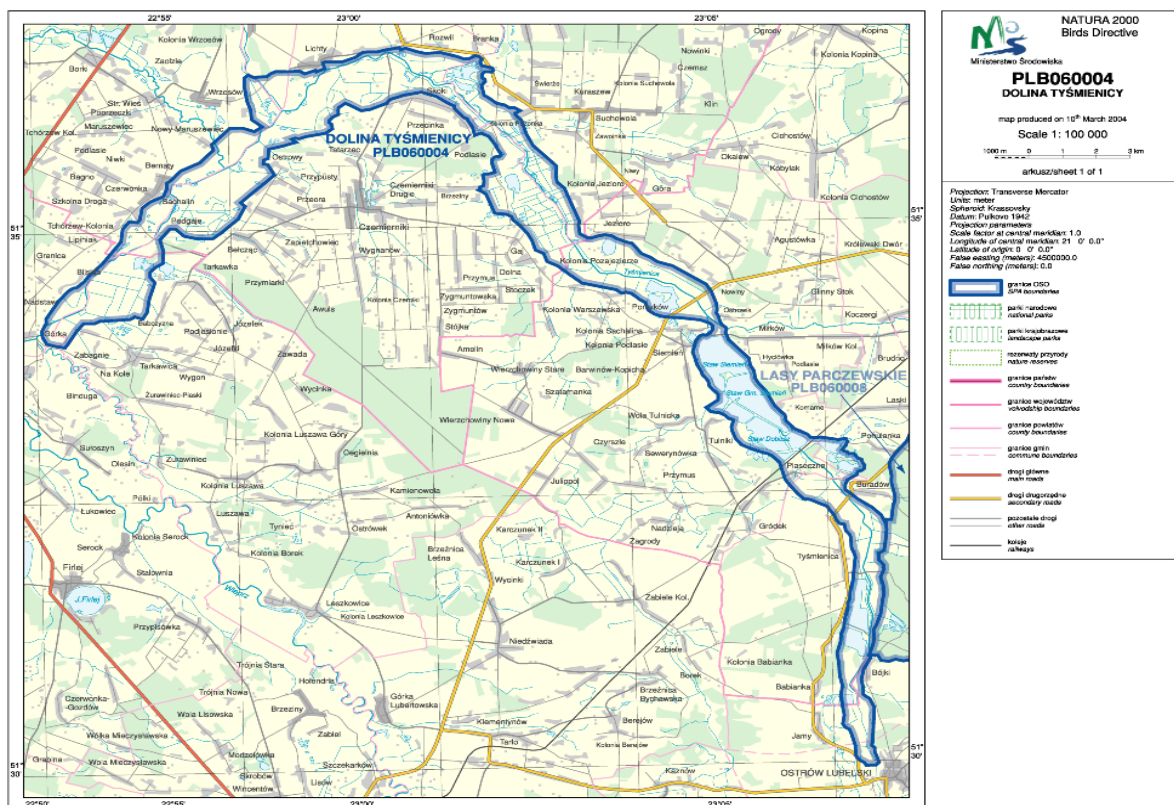
Gmina posiada 4 pomniki przyrody. Są to: 2 dęby szypułkowe w miejscowości Annówka, wiąz górski na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Kocku oraz grusza „Kasia” rosnąca na prywatnym gruncie w obrębie geodezyjnym Kock Rolny.

Na terenie gminy planuje się objęciem formami ochrony przyrody ponad 30 obiektów, głównie pomniki przyrody, zarówno ożywionej jak i nieożywionej, pojedyncze okazy drzew i aleje oraz kilka głązów narzutowych, jako użytki ekologiczne: staw Tyśmianka i teren Łąki Luszawy oraz jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy kompleks wyrobisk potorfowych Moniska.

Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego w gminie Kock sprzyja różnorodności faunistycznej. Do biotopów o największym znaczeniu dla świata zwierząt należą łąki w dolinach rzecznych, zbiorniki wodne i sfery ekotonowe. Szczególną rolę odgrywa strefa dolinna Wieprz – Tyśmienica, będąc jednym z najcenniejszych w skali kraju obszarów dolinnych w tej klasie wielkości rzeki.

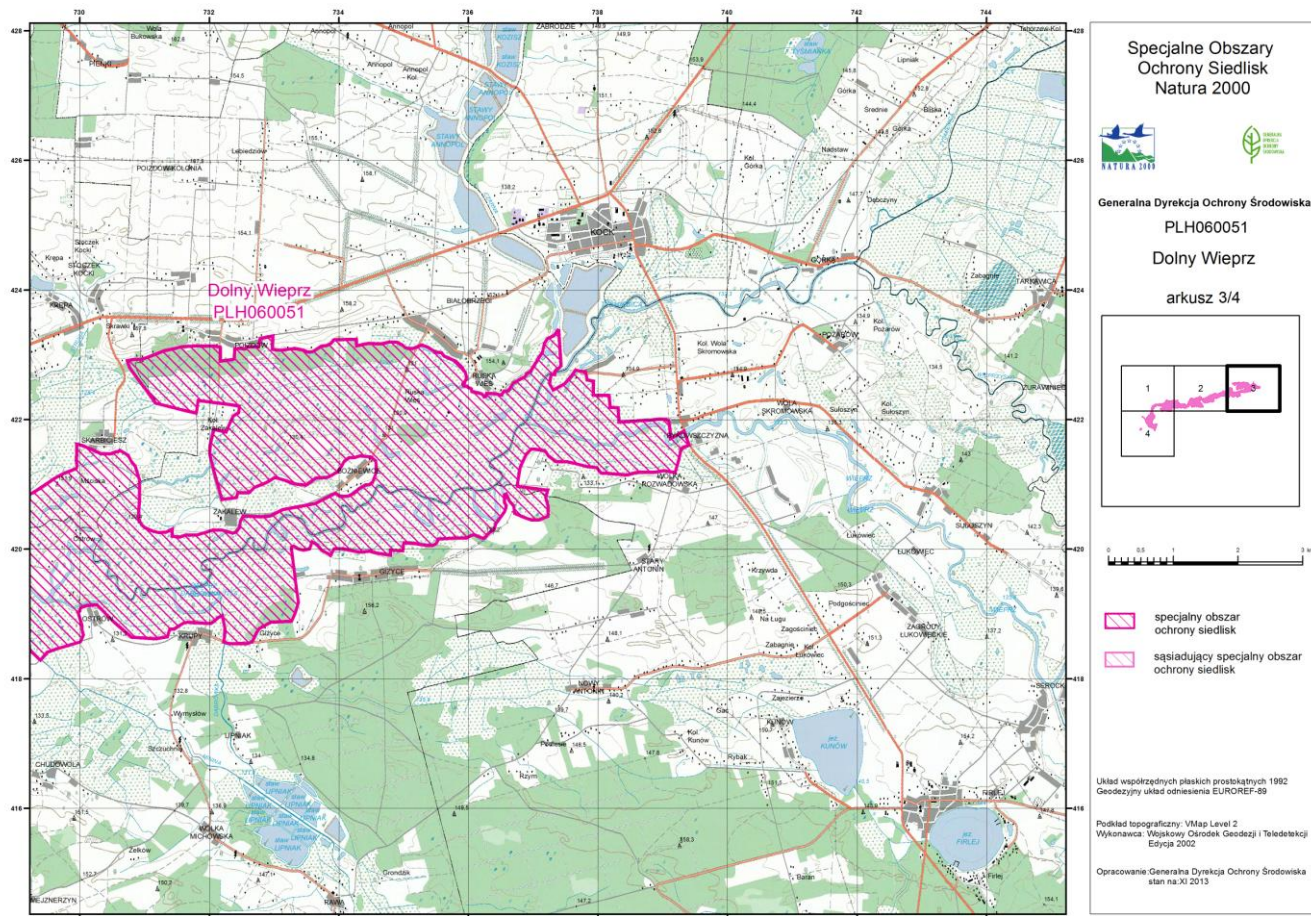
Gniazdują tutaj ptaki siewkowate: rycyk, krwawodziób, kszuik, czajka oraz ptaków blaszkodziobych: gęś gęgawa, płaskonos, cyranka, krakwa. W okresie lęgowym notowano tu wyjątkowo rzadkie na Lubelszczyźnie: sowę błotną i bataliona. Ogólnie na terenie gminy Kock obserwowano 134 gatunki ptaków. Wśród innych grup systematycznych fauny na szczególną uwagę zasługują dwa: bóbr europejski i wydra. Obydwa stwierdzono w dolinie Wieprza, w rejonie Bożniewic.

Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 wyznaczono obszary mające służyć ochronie ptaków zgodnie z Dyrektywą Ptasią. Zgodnie z Rozporządzeniem teren gminy Kock został częściowo włączony w granice obszaru o kodzie PL060004 – Dolina Tyśmienicy, obejmującego obszar 6 262,6 ha, z czego na teren gminy przypada 125,7 ha.

W 2009 roku Decyzją Komisji Europejskiej utworzono specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 o kodzie PLH 060051. Obszar wyznaczony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową o powierzchni 8 182,3 ha, częściowo przypada na teren gminy Kock. Obszar stanowi rozległą, płaską dolinę rzeczną z bogatym mikroreliefem (piaszczyste wzniesienie i muliste obniżenia). Koryto rzeki zachowało naturalny, silnie meandrujący charakter. Towarzyszą mu liczne starorzecza i zastoiska. Naturalna dolina Wieprza, z licznymi meandrami i starorzeczami; najlepszy przykład półnaturalnego krajobrazu dużej doliny rzecznej" w tej części Polski. Dolina pełniąc funkcję korytarza ekologicznego o randze krajowej. Jest ważną ostoją siedlisk podmokłych i okresowo zalewanych łąk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Stwierdzono występowanie 8 rodzajów siedlisk przyrodniczych z tego załącznika, zajmujących łącznie 37% obszaru. W ostoi znajduje się jedyne istniejące w Polsce, stanowisko zastępcze marsylii czterolistnej. Roślina została tu

wprowadzona w latach 1995-2000. Ponadto występuje tu 6 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jest to też ważna ostoja ptaków wodno - błotnych. Rozległy, otwarty teren ma bardzo duże walory krajobrazowe.

Struktura użytkowania gruntów

Gmina Kock jest gminą wiejską o charakterze rolniczo-leśnym. Całkowita powierzchnia miasta i gminy Kock wynosi 101,08 km², z czego 16,7% stanowi obszar miejski. W granicach miasta największą powierzchnię zajmują użytki rolne (72,86 %) z dominującymi gruntami ornymi. Kolejno to: lasy i grunty leśne – 18,28 %, tereny zabudowy – 3,49 %, drogi – 2,63 %, wody – 3,74 %, a nieużytki – 1,61 %.

Struktura użytkowania gruntów gminy Kock

1.	Ogólna powierzchnia gminy	10.108 ha
2.	Użytki rolne w tym: grunty orne sady	7.071 ha 4.867ha 45 ha

	łąki trwałe pastwiska trwałe grunty rolne zabudowane grunty pod stawami grunty pod rowami	1.730 ha 225 ha 163 ha 0 ha 41 ha
3.	Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia, w tym: lasy zadrzewienia i zakrzewienia	1.839 ha 1.750 ha 154 ha
4.	Grunty zabudowane i zurbanizowane w tym: tereny mieszkaniowe tereny przemysłowe inne tereny zabudowane zurbanizowane tereny niezabudowane tereny rekreacyjno – wypoczynkowe drogi tereny kolejowe inne użytki kopalne	351 ha 39 ha 12 ha 18 ha 7 ha 10 ha 265 ha 0 ha 0 ha 0 ha
5.	Grunty pod wodami w tym: powierzchniowymi płynącymi powierzchniowymi stojącymi	449 ha 34 ha 415 ha
6.	Nie użytki	162 ha
7.	Tereny różne	3 ha

Struktura krajobrazu

Gmina Kock stanowi przestrzeń cenną pod względem krajobrazu ze względu na urozmaicenie występujących form rzeźby terenu, kształtowanych przez płynące cieki, oraz elementami antropogenicznymi w postaci zabudowy i zieleni urządzonej. Na terenie siedlisk ludzkich występowanie zmian walorów estetyczno-widokowych krajobrazu związane jest głównie z dużymi obiektami kubaturowymi. Na terenie gminy Kock nie są zlokalizowane duże zakłady przemysłowe, natomiast istnieje wiele małych i średnich zakładów usługowo-handlowych. Poprzez powiązanie z siedliskowym charakterem zabudowy nie pogarszają one walorów estetyczno-krajobrazowych.

Dziedzictwo kulturowe

Miasto Kock posiada bardzo bogatą przeszłość sięgającą swymi początkami prehistorii - okresu schyłkowego mezolitu, tj. około 5000 lat p.n.e. Początki państwa

polskiego w X i XI wieku korelują z udokumentowanymi śladami osadnictwa na terenie dzisiejszej gminy i miasta Kock. Najprawdopodobniej obecne miasto, a wówczas osada, należało do klucza dóbr Sieciecha. Następnie w XII wieku przeszło we władanie biskupów płockich i w 1233 roku przyłączone zostało do istniejącej kasztelani łukowskiej. Bolesław Wstydlivy pięć lat później uwalnia Kock spod jurysdykcji "Castelani nostri de Lucow", powodując tym samym intensywny rozwój Kocka. Jakub z Korzkwi Syrokomla, biskup płocki wyjednuje w 1417 roku zgodę Władysława Jagiełły, aby dziedziczną wieś Kock lokować na prawach miejskich. W przywileju lokacyjnym król ustanowił dwa jarmarki: na Boże Ciało i Wniebowzięcie NMP oraz targi tygodniowe w soboty.

Dawny Kock według akwareli Vogla (1794 rok)

Panorama Kocka od strony wschodniej

Na początku XVI wieku miasto przechodzi w ręce Mikołaja Firleja wojewody sandomierskiego, hetmana wielkiego koronnego. Następcą Mikołaja zostaje jego syn Jan piastujący takie godności jak: wojewoda lubelski, marszałek wielki, wojewoda i starosta krakowski. Firlejowie byli kalwinami i w Kocku założyli gimnazjum kalwińskie, drukarnię wytwarzającą papier - papiernię. W okresie panowania rodziny Firlejów w Kocku powstał zamek. Kres świetności Kocka w okresie Firlejów kładzie najazd oddziałów kozackich Bohdana Chmielnickiego i zniszczenie miasta w 1648 roku.

Jednym z najsłynniejszych ludzi urodzonych w Kocku był Ludwik Osiński poeta, tłumacz, krytyk i teoretyk literatury. Największy wkład w rozwój miasta miała najwybitniejsza jego obywatelka Anna z Sapiehów Jabłonowska. W okresie swych rządów wybudowała klasycystyczny kościół, ratusz, pałac. Wytoczyła na nowo rynek w miasteczku, układ ulic. W swym gospodarstwie wprowadzała pionierskie sposoby uprawy, była orędowniczką nowej organizacji i nowoczesnych sposobów gospodarowania zapisanych i publikowanych w monumentalnym dziele "Ustawy powszechne dla dóbr moich rządców". Znana była z wielkiego patriotyzmu, wspierała

materialnie barskich konfederatów. Po jej śmierci miasto miało kilku właścicieli. Kock w okresie zaborów rozwijał się powoli, ale systematycznie rosła liczba mieszkańców.

Z Kockiem związana jest też postać Berka Joselewicza polskiego Żyda-patrioty. Berek Joselewicza służył w Legionach Dąbrowskiego i brał udział w zwycięskiej ofensywie w Armii Księstwa Warszawskiego. Berek Joselewicz zginął w bitwie pod Kockiem podczas wojny polsko - austriackiej, która miała miejsce w 1809 r. Dowodził on dwoma szwadronami wchodzącymi w skład 5 pułku strzelców konnych.

Portret Berka Joselewicza według Juliusza Kossaka

Miasteczko było widownią krwawych walk w powstaniu listopadowym, jak i styczniowym. 15 Powstańców z 1863 roku spoczywa na cmentarzu parafialnym. W odwet za czynny udział mieszkańców w walkach Kock stracił prawa miejskie w 1870 roku, a odzyskał je dekretem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego z 1919 roku.

Kock był miastem frontowym w wojnie polsko-bolszewickiej. Znad Wieprza wyszło decydujące uderzenie, które doprowadziło do klęski wojska sowieckiego w wielkiej bitwie o Warszawę zwanej "Cudem nad Wisłą". II wojna światowa zapewniła naszemu miastu poczesne miejsce w podręcznikach historii dzięki bitwie stoczonyj przez SGO Polesie dowodzonej przez gen Franciszka Kleeberga. Pod Kockiem zabrzmiał ostatni akord wojny obronnej 1939 roku. Miasto zostało poważnie zniszczone. Podczas okupacji na szeroką skalę działały w miasteczku i okolicy AK i WiN.

Miasto Kock wpisane jest do rejestru zabytków i posiada ciekawą historię związaną z kulturą żydowską. Dodatkowo gmina Kock należy do stosunkowo zasobnych w obiekty zabytkowe. Stan ten określają zarówno materialne zasoby krajobrazu kulturowego oraz bogate wartości historyczne.

Na terenie gminy Kock do najcenniejszych zabytków kulturowych należą, m.in.:

- Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kocku, pochodzący z lat 1779-1782 wraz z pozostałymi elementami zespołu sakralnego;
- Kapliczka św. Heleny przy Placu Jabłonowskiej z II poł. XVIII w.;
- Zespół pałacowo-parkowy z XVIII w. - pałac Anny z Sapiehów Jabłonowskiej;
- Dom Cadyka w Kocku;
- Mogiła Berka Joselewicza w Białostrzegach;
- Pomnik Gen. Franciszka Kleeberga;
- Cmentarz wojenny Żołnierzy i Oficerów WP poległych w walkach pod Kockiem w dniach 2-5.10.1939 r.

Pałac Księżnej Anny Jabłonowskiej

W latach siedemdziesiątych XVIII w. Szymon Bogumił Zug dokonał przebudowy pałacu w stylu klasycystycznym. Fasada została ozdobiona portykiem jońskim, zaś elewacja ogrodowa parterowym portykiem toskańskim, dźwigającym taras obrzeżony balustradą. Boczne ryzality fasady i środkowa część elewacji ogrodowej otrzymały zwieńczenia w postaci attyki. Środkowy szczyt elewacji ogrodowej dekorował owalny medalion z cyfrą i mitrą książęcą. Oficyny połączono z pałacem za pomocą ćwierćkolistych galerii kolumnowych. Dziedziniec od frontu został zamknięty niskim, pełnym murem, z wyjazdem ujętym w dwa sfinksy.

W 1832 r. na zlecenie ówczesnej właścicielki Kocka baronowej Aleksandry z Meissnerów d' Austett, Henryk Marconi dokonał przebudowy pałacu. Przebudowa ta uprościła pierwotną architekturę zugowską. Dawny wyniosły dach łamany został zamieniony na zwykły czterospadowy. Znikły też balustradowe attyki wieńczące ryzality pałacu i szczególnie zwieńczenia nad frontonem portyku. Bogumił Zug był również autorem dwóch mostów: nad wąwozem, który prowadził na dziedziniec pałacu i drugi od strony zachodniej. Jest on również projektantem budowli gospodarczych: wozowni i stajni. Wnętrza pałacu posiadały umiarkowany wystrój klasycystyczny. Obecnie pałac jest

siedzibą Domu Opieki Społecznej im. M. Rataja i Domu Kultury im. ks. Anny z Sapiehów Jabłonowskiej.

Pałac Księżnej Anny Jabłonowskiej zimą, Źródło: <http://www.kock.pl>

Pałac Księżnej Anny Jabłonowskiej, Źródło: <http://www.kock.pl>

Kościół Parafialny

Kościół zwrócony jest klasycystycznym portykiem ku rynkowi. Położenie architektoniczne charakteryzowało się tendencjami występującymi w okresie późnego Renesansu. Budowę kościoła zakończono pod koniec XVIII w. Autorem projektu był Szymon Bogumił Zug. Po II wojnie światowej dokonano dość swobodnej rekonstrukcji. Dzwonnice po obu stronach kościoła zbudowane na planie kwadratu z okrągłymi oknami w elewacji i zwieńczone schodkowymi daszkami są autentyczne. Ponad trójkątnym szczytem kościoła, który znajduje się nad tympanonem ujętym w attyki, Zug przewidywał umieszczenie grupy rzeźbiarskiej z krzyżem. Miała to być rzeźba przedstawiająca św. Pawła i św. Piotra. Kościołem w Kocku Zug zapoczątkował w polskiej praktyce architektonicznej typ budowli opartej na planie prostokąta i mającej portyk kolumnowy w elewacji.

Kościół parafialny w Kocku, Źródło: <http://www.kock.pl>

Wnętrze Kościoła parafialnego, Źródło: <http://www.kock.pl>

Ogrody pałacowe

Był to ogród botaniczny na europejskim poziomie. Park urządzono w okresie przebudowy pałacu w stylu wczesnego parku angielskiego. Autorem zagospodarowania terenów zieleni wokół pałacu był również Szymon Bogumił Zug. W romantycznej scenerii parku nie mogło zabraknąć modnych elementów nawiązujących do starożytności: przypadkowych ruin świątyń z resztkami kolumnad, okrągłej wieżyczki z napisem „Apollo Bóg Nauk, Bóg światła dary krajowi swojemu rozdaje”. Poza galerią zachodnią Zug umieścił klatkę na ptaki. W parku – ogrodzie kockim rosło 590 gatunków krzewów i drzew, w tym rośliny północnoamerykańskie z Florydy, Karoliny i Kanady. W ogrodzie istniała też pomarańczarnia i szklarnie z kwiatami.

„Stara Plebania”

Jest to budynek, który znajduje się obok kościoła i służył do tej pory jako plebania. Jest to jedyna zachowana z „czasów firlejowskich” budowla na planie kwadratu, przykryta kopułą i czterospadowym dachem. Wnętrza zdobią stiukowe listwy o układzie sferycznym, w pendentywach ułożone w kształt serca. Kompozycja sieci sztukateryjnej oraz motywy zdobnicze mają cechy wspólne z dekoracją kościołów tzw. „typu lubelskiego”. W XVII w. mieściła się tam kaplica kalwińska.

Stara Plebania, Źródło: <http://www.kock.pl>

Obiekty kulturowe, upamiętniające wydarzenia z historii regionu:

- Cmentarz wojenny z grobem gen. Franciszka Kleeberga. Generał zmarł w niewoli niemieckiej w 1941 r., a jego prochy sprowadzono do Kocka w 1969 r.

Cmentarz wojenny w Kocku, Źródło: <http://www.kock.pl>

- Pomnik Gen. Franciszka Kleeberga oraz Tadeusza Kościuszki;

Fot. Pomnik gen. Franciszka Kleeberga

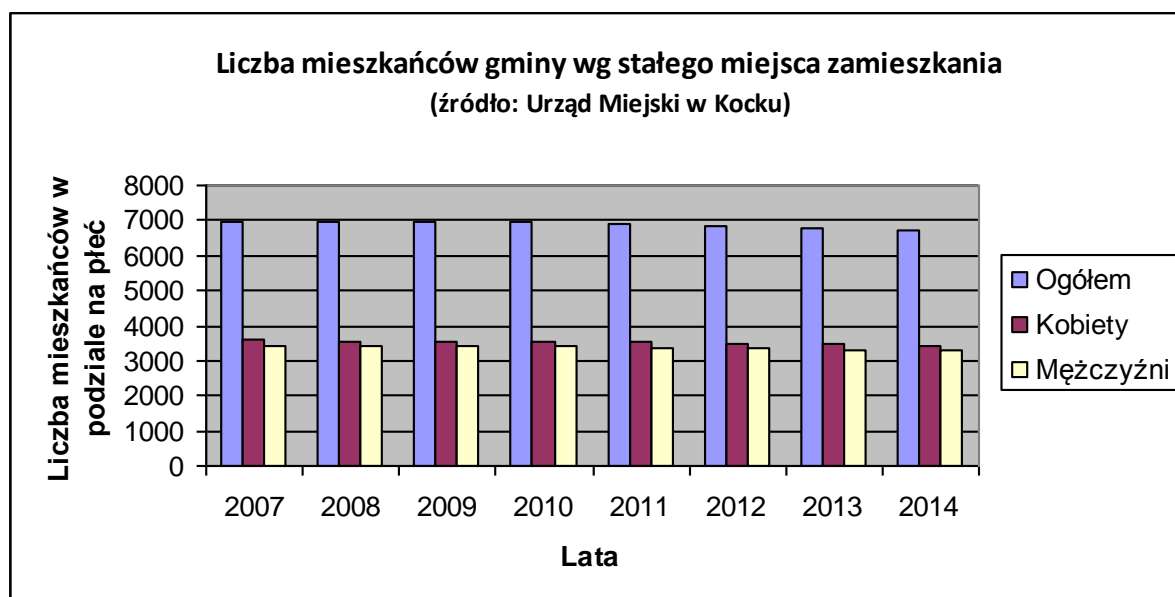
Fot. Pomnik Tadeusza Kościuszki

II. OBSZAR SPOŁECZNY

2.1 Demografia gminy

Gmina Kock jest gminą miejsko-wiejską, zamieszkałą przez 6 742 mieszkańców, z czego 3 470 osób mieszka w samym mieście Kock (stanowi to 51% ogółu mieszkańców gminy). Gęstość zaludnienia wynosi 67 osób na 1 km². Dla porównania średnia gęstość zaludnienia na obszarze województwa lubelskiego wynosi 86 osób na km², natomiast w powiecie lubartowskim przypada średnio 70 osób na km². Gminę charakteryzuje ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego wynoszący -36 w roku 2014, zaś w 2013 roku -46. Saldo migracji stałej w 2014 roku było ujemne i wyniosło w liczbach bezwzględnych -1 osoba na 1 000 mieszkańców.

Trendy demograficzne na terenie gminy będą zależę od zahamowania odpływu młodych ludzi z terenu gminy (głównie kobiet) oraz wzrostu przyrostu naturalnego.

Ludność gminy Kock zamieszkuje w 14 miejscowościach. Są one bardzo zróżnicowane pod względem liczby mieszkańców. Największymi pod względem liczby ludności miejscowościami są: miasto Kock oraz miejscowości Talczyn i Górka. W strukturze płci zachowane są dysproporcje pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn. W 2013 roku wskaźnik feminizacji kształtował się na poziomie 103K/100M. Udział ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku wyniósł 63 %.

**Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach gminy Kock
(stan na dzień 31.12.2014 r.)
(źródło: Urząd Miejski w Kocku)**

Nazwa sołectwa	Liczba ludności	Powierzchnia sołectwa w km ²	Gęstość zaludnienia osób / km ²
Annopol	200	7,28	27
Annówka	95	6,31	15
Białobrzegi	447	8,51	52
Białobrzegi Kolonia	185	5,15	36
Bożniewice	89	2,31	38
Górka	586	9,58	61
Lipniak	99	2,94	34
Poizdów	345	4,54	76
Poizdów Kolonia	254	5,45	46
Ruska Wieś	98	1,74	56
Talczyn	402	16,8	24
Talczyn Kolonia	200	2,42	84
Wyganka	138	4,20	33
Zakalew	134	5,65	24
Kock - wschód	1538	1,19	1292
Kock - zachód	1834	2,43	752
Kock Kolonia	98	14,12	7

Liczba mieszkańców w gminie Kock w podziale na płeć (stan na 31.12.2014 r.)

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Lp.	Miejscowość	Mieszkańcy			
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	%
1	Annopol	200	108	92	2,97
2	Annówka	95	54	41	1,41
3	Białobrzegi	447	233	214	6,63
4	Białobrzegi-Kolonia	185	88	97	2,74
5	Bożniewice	89	50	39	1,32
6	Górka	586	291	295	8,69
7	Kock	3470	1799	1671	51,47
8	Lipniak	99	48	51	1,47
9	Poizdów	345	177	168	5,12
10	Poizdów-Kolonia	254	128	126	3,77
11	Ruska Wieś	98	46	52	1,45

12	Talczyn	602	289	313	8,93
13	Wygnancka	138	64	74	2,05
14	Zakalew	134	68	66	1,98
Razem:		6 742	3 443	3 299	100

W charakterystyce warunków demograficznych należy uwzględnić również strukturę ludności względem płci. Określa ją procentowy udział mężczyzn i kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców. Na ogólną liczbę 6 742 mieszkańców gminy Kock, liczba mężczyzn wynosiła 3 299, a kobiet 3 443, co stanowi odpowiednio 49% i 51%. W skali województwa lubelskiego ogółem procent ten kształtuje się następująco: mężczyźni 48,8 %, kobiety 51,2 %, zaś w gminach wiejskich województwa lubelskiego, odpowiednio 49,8 oraz 50,2.

W gminie Kock na 100 mężczyzn przypada 103 kobiety. Ten sam wskaźnik, w województwie, kształtuje się na poziomie 106 kobiet na 100 mężczyzn, w gminach miejskich województwa 111 kobiet przypada na 100 mężczyzn.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Struktura wiekowa ludności				
Wiek	2013		2014	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Przedprodukcyjny	1 514	22,3	1 502	22,3
Produkcyjny	4 290	63	4 249	63
Poprodukcyjny	982	14,7	991	14,7
Razem	6 786	100	6 742	100

Bardzo ważny z punktu widzenia możliwości rozwojowych gminy, jest udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem. Wielkości te są ważnym wyznacznikiem perspektywiczności rozwoju gminy, a szczególnie dotyczy to udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Duży lub zwiększający się poziom ludności w wieku poprodukcyjnym, przypadający na ludność produkcyjną, może w przyszłości zachwiać zdolnością gminy do dalszego jej wzrostu i rozwoju.

Rozkład poszczególnych wielkości w grupach wg zdolności produkcyjnej w gminie wskazuje na niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej. Zaznacza się powolny wyraźny wzrost mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby ludności.

Niestety można łatwo zauważyć, iż procesy demograficzne w gminie nie różnią się od zmian na poziomie kraju. Występują zjawiska typowe, które obejmują swym zasięgiem w jednakowym stopniu obszar miasta i gminy Kock i dotyczą:

- pogłębiającego się niżu demograficznego,
- obecnego odpływu migracyjnego.

2.2 Bezrobocie

Gmina Kock znajduje się w strefie bezpośrednich wpływów miasta, kształtującego silne powiązania funkcjonalne (miejsca pracy, urbanizacja podmiejska, generowanie związków społecznych, ekonomicznych i infrastrukturalnych). Analiza rynku pracy gminy Kock, dotyczy dwóch zagadnień: rolniczego i pozarolniczego rynku pracy.

Według danych z roku 2010 na ogólną liczbę mieszkańców, powyżej 15 roku życia przypadało 909 osób, utrzymujących się z pracy w swoim gospodarstwie rolnym, dla których było to jedyne i podstawowe źródło utrzymania, co stanowi 13,5 % mieszkańców gminy i miasta Kock. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 279 podmiotów gospodarczych z przewagą usług i handlu.

Rynek pracy w gminie Kock obejmuje również rozwój pozarolniczej działalności związanej głównie z tworzeniem zakładów oraz punktów usługowych służących zaspokojeniu żywotnych potrzeb mieszkańców gminy, stwarzające jednocześnie możliwość osiągania przez nich dodatkowych dochodów. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w jednostkach oświaty, zdrowia i administracyjno-finansowych funkcjonujących na terenie gminy. Jednak w przeważającej większości mieszkańcy gminy czerpią dochody z działalności w sektorze rolnym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Kock wyniosła 662 osoby, z czego tylko 39 osób było uprawnionych do pobierania pomocy finansowej w postaci zasiłku. W porównaniu z rokiem 2013 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 90 osób. Spadek liczby bezrobotnych na terenie gminy jest spowodowany migracją mieszkańców.

Struktura bezrobocia w gminie Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
bezrobotni w gminie ogółem stan na 31.12.2014 r.	662	496	628	662	662	745	752	662
w tym kobiety	331	264	307	311	332	344	350	299
bezrobotni z prawem do zasiłku	56	45	66	42	43	68	54	39
niepełnosprawni	4	5	1	9	10	10	12	9
bezrobotni do 25 roku życia	133	80	150	160	168	179	169	138
bezrobotni powyżej 50 roku życia	105	94	103	120	114	133	139	127
długotrwale bezrobotni	463	338	377	418	452	481	508	487
ukończyli szkołę wyższą do 27 roku	8	4	6	9	11	14	11	9
12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	33	16	37	41	38	48	48	38
bez kwalifikacji zawodowych	171	145	176	180	215	241	256	220
bez doświadczenia zawodowego	257	174	256	259	254	284	288	254

Poziom bezrobocia na terenie gminy w roku 2013 wynosił 752 osoby (11,08%), zaś w roku 2014 - 662 osoby (9,82%).

Bezrobocie wg wykształcenia na terenie gminy Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
wyższe	36	23	35	43	59	58	69	60
w tym kobiety	23	19	23	34	45	40	52	44
średnie ogólne	68	48	71	72	83	94	99	87
w tym kobiety	41	33	45	41	49	49	51	46
średnie zawodowe	121	79	125	142	133	160	156	141
w tym kobiety	76	58	85	88	84	99	94	87
zawodowe	248	194	226	217	218	248	258	219
w tym kobiety	122	92	96	86	92	96	96	76
gimnazjalne	189	152	171	188	169	185	170	155
w tym kobiety	69	62	58	62	62	60	57	46
podstawowe lub niepełne podstawowe	0	0	0	0	0	0	0	0
w tym kobiety	0	0	0	0	0	0	0	0

Na terenie gminy do największych pracodawców zaliczają się:

1. Zespół Szkół w Kocku,
2. Zespół Szkół w Poizdowie,
3. Gminna Spółdzielnia „SCh” Kock,
4. Dom Pomocy Społecznej w Kocku,
5. Urząd Miejski w Kocku,
6. Gospodarstwo Rybackie Sp. z o.o.,
7. Jeronimo Martins Polska – sklep Biedronka,
8. PHU Witek s.c.,
9. Bank Spółdzielczy i inne oddziały banków,
10. Powiatowy Urząd Pracy.

2.3 Infrastruktura edukacyjna

Na terenie gminy Kock funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- ⇒ Niepubliczne Przedszkole w Kocku – 6 oddziałów (145 dzieci),
- ⇒ 5 szkół podstawowych (2 będące w zarządzie samorządu i 3 prowadzone przez stowarzyszenia),
- ⇒ 2 gimnazja (przy Zespole Szkół w Kocku i Poizdowie),
- ⇒ Liceum Ogólnokształcące im. M. Stępnia w Kocku,
- ⇒ Technikum Handlowe i Usług Fryzjerskich przy ZDZ w Lublinie, oddział Kock.

Od roku szkolnego 2007/2008 trzy szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy Kock działają jako placówki publiczne, zarządzane przez stowarzyszenia. W gminie Kock funkcjonuje również samodzielna placówka wychowania przedszkolnego – Niepubliczne Przedszkole. Na terenach wiejskich program edukacji przedszkolnej realizowany jest przez oddziały zlokalizowane przy szkołach podstawowych.

Aktualny stan szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów z klasą 0	Liczba pracowników pedagogicznych	Liczba pracowników obsługi
1	Zespół Szkół w Kocku	487	0	48	19
2	Zespół Szkół w Poizdowie	178	1	22	8
3	SP Talczyn	54	1	8	1
4	SP Górka	22	1	6	0
5	SP Białobrzegi	49	1	8	1
RAZEM		790	4	92	29

Rodzaje szkół w gminie Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Rodzaj szkoły	Liczba szkół	Liczba oddziałów (klas)	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	pracownie komputerowe, specjalistyczne sale edukacyjne
podstawowe	5	39	532	37	4
gimnazja	2	14	288	26	3
zawodowe	1	3	64	3	1
średnie/ średnie zawodowe	3	5	95	22	3

Aktualna sieć szkolnictwa zaspakaja potrzeby społeczne. Szkoły zlokalizowane na terenie gminy Kock obejmują wszystkie miejscowości gminne.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Kock

Ogółem /osoby w wieku 15 lat i więcej/ 5 646	Gmina na 100 mieszkańców
Wykształcenie:	
- wyższe	12
- średnie i policealne	30
- zasadnicze zawodowe	22
- podstawowe	34
- niepełne podstawowe	2

2.4 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opiekę medyczną w gminie Kock zapewnia Przychodnia podstawowej opieki zdrowotnej – Centrum Medycyny Rodzinnej, która obsługuje mieszkańców w zakresie podstawowych usług medycznych. Stan infrastruktury ochrony zdrowia i opieki społecznej w gminie zaspakaja podstawowe potrzeby mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Zdrowia, który zapewnia usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, posiada laboratorium analityczne, gabinet dentystyczny oraz gabinety lekarza rodzinnego. Najbliższe ośrodki specjalistyczne mieszczą się w Lubartowie. Usługi specjalistyczne są świadczone przez jednostki medyczne w Lubartowie i Lublinie.

Na terenie gminy i miasta Kock pomocą społeczną zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej utworzony w 1990 roku. Obszar działania OPS obejmuje teren gminy Kock podzielony na 3 rejony opiekuńcze. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocku wykonuje zadania własne w ramach posiadanych środków w zakresie pomocy społecznej oraz zadania zlecone, zgodnie z ustaleniami przekazywanymi przez Wojewodę. W wykonywaniu zadań statutowych współdziała z:

- samorządem i jego organami;
- instytucjami wykonującymi zadania w zakresie pomocy społecznej;
- pracownikami ochrony zdrowia;
- osobami fizycznymi i prawnymi popierającymi działalność w zakresie pomocy społecznej;
- urzędem Wojewódzkim, Wydziałem Spraw Społecznych w Lublinie;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie;

Finansowanie pomocy społecznej odbywa się ze środków:

- budżetu gminy z przeznaczeniem na finansowanie zadań własnych,
- dotacji celowych budżetu centralnego z przeznaczeniem na realizację zadań zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej.

Formy pomocy społecznej realizowanej w gminie Kock w latach 2010 - 2014

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób korzystających				
		2010	2011	2012	2013	2014
1	Zasiłki stałe	41	40	37	34	35
2	Zasiłki okresowe	210	216	232	270	263
3	Zasiłki rodzinne	1081	1033	960	860	797
4	Zasiłki pielęgnacyjne	136	132	128	121	116
5	Posiłki/dożywianie uczniów	702	692	617	684	702
6	Zasiłki celowe i w naturze	109	112	82	189	180
7	Usługi opiekuńcze	6	8	19	17	22
8	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-	-	-	5
9	Składki na ubezpieczenia społeczne	10	7	11	12	12
10	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	35	37	40	35	35

Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej na terenie gminy Kock w latach 2010 - 2014

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Lp.		2010	2011	2012	2013	2014
1	Liczba rodzin	512	477	443	537	543
2	Liczba osób	896	904	775	965	929

Wiek osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

	2010		2011		2012		2013		2014	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
do 24 lat	372	326	300	206	386	204	204	302	306	196
25 - 39	320	299	250	106	242	216	322	330	329	320
40 - 64	238	230	206	200	240	221	325	325	342	205
powyżej 64	15	10	13	4	15	6	12	15	21	13

2.5 Infrastruktura sportowa i kultury

Działalność kulturalna w gminie Kock prowadzona i rozwijana jest przez Dom Kultury im. Księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej, który od 2013 r. znajduje się w nowej siedzibie przy ul. Aptecznej 4. Budynek został dostosowany do potrzeb działalności kulturalnej dzięki środkom pozyskanym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013 w ramach projektu „Rewitalizacja miasta Kock”.

Placówka ta prowadzi zajęcia związane z edukacją kulturalną, m.in.:

- prowadzenie zespołu dziecięcego „Dzieci Nadziei”,
- organizowanie imprez kulturalnych,
- współorganizowanie imprezy z okazji *Dni Kocka*,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- zajęcia instrumentalne, taneczne,
- Zespoły ludowe: „Górka” oraz „Talczyn”.

Siedziba Domu Kultury przy ul. Aptecznej 4

Na terenie gminy znajduje się również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kocku powstała w 1948 roku. Księgozbiór biblioteki liczy ponad 19 tys. woluminów, z których korzysta 1179 czytelników. W bibliotece gromadzone są również materiały regionalne oraz utworzone 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. Biblioteka posiada osobowość prawną i świadczy ogólnie dostępne i bezpłatne usługi zgodnie z art. 14 ustawy o bibliotekach. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy, uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy, nauki oraz rozwoju kultury (Uchwała Nr XIII/68/2003 Rady Miejskiej w Kocku z dnia 30.10.2003 r.). Od 2012 roku siedziba biblioteki mieści w budynku przy ul. Marcina Stępnia 6. Obiekt został przystosowany na potrzeby biblioteki dzięki środkom pozyskanym w ramach Programu Wieloletniego Kultura+ Priorytet „Biblioteka+ Infrastruktura bibliotek”.

W skład biblioteki wchodzi dwie filie biblioteczne: Filia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Biało-brzegach, Biblioteka Publiczno-Szkolna w Poizdowie. Zbiory biblioteczne biblioteki i filii, które liczą ponad 31 000 woluminów i zawierają liczne nowości wydawnicze; bogaty księgozbiór podręczny (encyklopedie, słowniki, informatory); dział literatury pięknej, światowej i krajowej; dział literatury popularnonaukowej z różnych dziedzin wiedzy; pozycje poradnikowe; duży wybór lektur szkolnych, i ich opracowań; zbiory gazet i czasopism oraz zbiór cennych materiałów źródłowych (wycinki prasowe, zaproszenia, ogłoszenia) relacjonujących wydarzenia

historyczne i życie społeczne Miasta i Gminy Kock. Ponadto czytelnicy mogą korzystać z komputerów podłączonych do sieci Internet.

Z w/w księgozbioru korzysta obecnie około 2500 osób, co oznacza, że prawie co trzeci mieszkaniec Gminy Kock, jest użytkownikiem biblioteki. Tylko w 2013 roku czytelnicy wypożyczyli 78 272 woluminów.

Działalność sportowa na terenie gminy prowadzona jest przez Uczniowskie Kluby Sportowe działające w szkołach oraz Klub Sportowy „Polesie”, w którym wiodącą rolę odgrywa sekcja piłki nożnej. Każdego roku na początku października klub jest jednym z organizatorów Ogólnopolskich Biegów Ulicznych Pamięci gen. Franciszka Kleeberga.

Na terenie gminy Kock działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, obejmując swym zasięgiem teren zabezpieczenia przeciwpożarowego całej gminy. OSP w Kocku należy do Krajowego Systemu Ratownictwa Pożarowego i dysponuje obecnie bardzo nowoczesnym sprzętem ratowniczym i pożarniczym. Ochotnicza Straż Pożarna w gminie Kock zrzesza 206 członków.

III. OBSZAR GOSPODARCZY

3.1 Struktura podmiotów gospodarczych

Na terenie gminy funkcjonuje obecnie 279 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. W większości są to firmy małe rodzinne, zatrudniające do 10 pracowników. Dzięki swej elastyczności odgrywają one dominującą rolę w gospodarce gminy. Swoją działalność prywatne firmy koncentrują przede wszystkim na handlu, produkcji oraz usługach. Najwięcej spośród tych podmiotów stanowią sklepy, których jest 78 na terenie całej gminy.

Struktura branżowa podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy przedstawia się następująco:

- handel – 78
- usługi – 143
- gastronomia – 4
- transport – 13

- produkcja – 4
- pozostałe - 37

Wykaz większych przedsiębiorstw na terenie gminy Kock

Nazwa przedsiębiorstwa	Rodzaj produkcji	Liczba zatrudnionych osób
Gospodarstwo Rybackie Sp. z o.o.	Hodowla ryb słodkowodnych	38
Tadexim PHU T. Fiborek	Produkcja stolarki budowlanej	10
PHPU A. Nicpoń	Produkcja metalowych elementów budowlanych	17

Wyposażenie gminy Kock w usługi dla mieszkańców jest zróżnicowane. W większości miejscowości występują usługi elementarne takie jak: sklepy, punkty sprzedaży drobno detalicznej. Natomiast placówki usługowe, takie jak apteka, ośrodek zdrowia, szkoły, sklepy wielobranżowe zlokalizowane są głównie w Kocku. W ośrodku miejskim są zlokalizowane również usługi administracji publicznej /Urząd Miejski, Policja, Ośrodek Zdrowia/ oraz administracji gospodarczej /Bank Spółdzielczy i inne banki, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”/.

3.2 Rolnictwo

Gospodarka gminy zdominowana jest przez rolnictwo. W rękach prywatnych znajduje się 1275 gospodarstw rolnych. Są to niewielkie gospodarstwa o przeciętnej powierzchni ok. 7 ha. Na terenie gminy Kock powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 5 876,78 ha, z czego z mieście Kock – 1 656,78 ha (25,23 %). Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 4,94 ha (użytki rolne). Gospodarstwa rolne indywidualne o areale do 10 ha stanowią prawie 90% ogólnej ilości gospodarstw. Największy udział w ogólnej liczbie gospodarstw na terenie gminy stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha (45,7%). Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Kock przedstawia się następująco:

Powierzchnia gospodarstwa rolnego	Ilość gospodarstw	% w ogólnej liczbie gospodarstw
do 1 ha	220	17,25
1 – 5 ha	583	45,73
5 – 10 ha	349	27,37

10 – 15 ha	91	7,14
15 – 20 ha	20	1,57
powyżej 20 ha	12	0,94

W strukturze upraw 89% zajmują zboża, których powierzchnie szacuje się na ok. 3989 ha, 8% to ziemniaki – ok. 350 ha, warzywa, truskawki i sady nie przekraczają 55 ha. Produkcja zwierzęca to głównie hodowla trzody chlewnej i bydła. Na terenie miasta i gminy prowadzona jest również hodowla ryb. Podstawowym problemem dotyczącym sytuacji gospodarczej gminy i struktury zatrudnienia jest zbyt rozdrobniona struktura i brak wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych.

Sytuacja gospodarcza w gminie Kock w sektorze działalności pozarolniczej nie jest łatwa. Z jednej strony brakuje środków finansowych, które zapewniłyby szybszy rozwój, z drugiej strony gminie brak jest odpowiedniej niezbędnej infrastruktury, która przyciągałaby inwestorów z zewnątrz, a także kadry wykwalifikowanych specjalistów. W ostatnich dwóch latach władze gminy podjęły działania zmierzające do utworzenia na jej terenie obszarów przeznaczonych na rozwój sektora gospodarczego. Podjęte działania mają na celu przygotować w pełni uzbrojony w infrastrukturę teren, który wzmocni pozycję gminy i przyciągnie oraz zachęci inwestorów do zainwestowania na terenie gminy.

3.3 Sieć dróg publicznych, układ komunikacyjny

System komunikacyjny gminy składa się z podstawowego układu dróg publicznych, które tworzą drogi krajowe, droga wojewódzka i powiatowe. Miasto stanowi węzeł komunikacyjny, w którym zbiegają się drogi krajowe Nr 19 i 48 oraz wojewódzka Nr 808. Na terenie gminy istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg powiatowych oraz gminnych. Jednak stan techniczny dróg gminnych i powiatowych jest bardzo zróżnicowany.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Lublinie w latach 2008-2009 wykonał rozbudowę i remont drogi wojewódzkiej nr 808 Łuków – Serokomla – Kock na odcinku o długości 5,793 km. Natomiast Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad w 2012 roku oddała do użytkowania obwodnicę miasta Kock, w ciągu drogi krajowej nr 19, o parametrach drogi ekspresowej z mostem na Tyśmienicy i Wieprzu. Mimo wydanej decyzji o pozwoleniu na budowę w 2008 roku, nadal w planach pozostaje realizacja przebudowy drogi krajowej nr 48. Planowana przebudowa podniesie parametry użytkowe drogi, zostaną wykonane

drogi dojazdowe do posesji i pól oraz wybudowane rondo na skrzyżowaniu z drogą gminną.

Wykaz dróg publicznych na terenie gminy Kock

(źródło: Urząd Miejski w Kocku)

Numer drogi	Długość ogółem [km]	Długość nawierzchni twardej [km]	Długość nawierzchni gruntowej [km]
DROGI KRAJOWE			
Nr 19 (granica państwa – Białystok – Kock – Lublin – Rzeszów)	7,000	7,000	0
Nr 48 (Tomaszów Mazowiecki – Kozienice – Dęblin – Moszczanka – Kock)	7,500	7,500	0
DROGI WOJEWÓDZKIE			
Nr 808 (Łuków – Serokomla – Kock)	5,793	5,793	0
DROGI POWIATOWE			
1221 L (Wola Osowińska – Talczyn – Annapol – droga wojewódzka nr 808)	5,355	5,355	0
1223 L (Borki – Annówka – do dr. krajowej nr 19)	1,943	0,830	1,113
1252 L (Lipniak – Górka – do drogi powiatowej nr 1532 L)	4,475	4,475	0
1500 L (od drogi wojewódzkiej nr 808-Poizdów - do drogi krajowej nr 48)	5,776	2,880	2,896
1501 L (od drogi krajowej nr 48 – Stoczek Kocki – Zakalew - Ruska Wieś-do drogi powiatowej nr 1503L)	7,179	0	7,179
1502 L (od drogi krajowej nr 48 – Poizdów – Zakalew – do drogi powiatowej nr 1501L)	3,098	2,250	0,848
1503 L (od drogi krajowej nr 48 – Białostrzegi – Kock [ul. B. Joselewicza])	5,507	5,507	0
1532 L (Kock [ul. Cmentarna] – Tarkawica-ostrowek – do drogi powiatowej nr 1536 L)	4,454	4,454	0
1535 L (od drogi krajowej nr 19 – Wola Skromowska – Pożarów – Górka- do drogi powiatowej nr 1532 L)	0,716	0	0,716
DROGI GMINNE			
102780L (droga powiatowa 1362L – Kol. Białostrzegi – droga krajowa 48)	3,786	0,820	2,966
103139 L (dr. powiatowa 1222 L – Kol. Talczyn – granica gminy)	2,291	1,752	0,539
103140 L (droga powiatowa 1221 L- granica gminy)	1,937	0,300	1,637
103141 L (droga powiatowa 1221 L – granica miasta Kock)	1,441	0,550	0,891
103142 L (droga powiatowa 1252 L – droga	7,150	2,970	4,180

krajowa 19 – Annówka – droga powiatowa 1222 L)			
103143 L (droga powiatowa 1252 L – Lipniak – droga krajowa 19)	3,171	1,0	2,171
103144 L (droga powiatowa 1252 L – Kol. Górka – Kock [ul. H. Sawickiej])	1,996	0	1,996
103145 L (droga 103144 L-granica miasta Kock)	3,000	0	3,000
103146 L (droga powiatowa 1503 L – Kol. Białobrzegi – Kol. Annapol – droga wojewódzka 808)	4,600	0	4,600
103147 L (droga powiatowa 1500L – Kol. Annapol – droga gminna 103146L)	2,200	0	2,200
103148 L (droga gminna 103146L – Wygnanka – droga gminna 102780L)	1,800	0,750	1,050
103149 L (droga gminna 103146L – Kol. Białobrzegi – droga gminna 102780L)	1,400	0	1,400
103150 L (droga powiatowa 1500L – Kol. Poizdów – granica gminy)	5,000	0	5,000
103107 L (droga gminna 103106L – Stoczek – Kol. Poizdów – droga gminna 103150L)	0,800	0	0,800
103151 L (droga powiatowa 1503L – Kol. Białobrzegi – Poizdów – droga gminna 103150L)	4,670	2,470	2,200
103152L (droga powiatowa 1501L – Białobrzegi – droga powiatowa 1503L)	1,400	1,400	0
103153L (droga powiatowa 1503L – Ruska Wieś – droga powiatowa 1503L)	1,550	0	1,550
103694L (dr. gminna nr 102780L – Białobrzegi)	0,617	0,617	0
103695L (od drogi powiatowej nr 1221L – Talczyn Tereba)	0,692	0,692	0
103696L (od drogi powiatowej nr 1221L – Talczyn)	2,696	1,117	1,579
103697L (od drogi powiatowej nr 1532L – Górka)	3,274	0,999	2,275
103698 L (droga krajowa 48 – Kock Rolny - droga gminna 103141L)	3,974	3,974	0
112606L (droga gminna 103140L – Ruda – gm. Serokomla)	1,592	0,742	0,850
112619L (od drogi powiatowej nr 1500L – Zakalew)	1,710	0	1,710
112620L (obręb Poizdów Kolonia)	0,665	0,385	0,280
112621L (obręb Poizdów)	0,370	0	0,370
112622L (obręb Białobrzegi)	0,950	0,765	0,185
112623L (obręb Wygnanka)	0,560	0	0,560
112624L (obręb Wygnanka)	1,220	0	1,220
112625L (obręb Annapol)	2,305	0	2,305
112626L (obręb Talczyn)	1,350	0	1,350

112627L (obręb Talczyn)	1,775	0	1,775
112628L (obręb Kock Rolny)	1,175	0	1,175
112629L (obręb Kock Rolny)	1,405	0	1,405
112630L (obręb Kock Rolny)	1,485	0	1,485
112631L (obręb Kock Rolny)	2,443	0	2,443
112632L (obręb Lipniak)	0,515	0	0,515
112633L (obręb Górka Kocka)	1,125	0,205	0,920
112634L (obręb Górka Kocka)	0,825	0	0,825
112635L (obręb Górka Kocka)	0,275	0	0,275
112636L (obręb Górka Kocka Kolonia)	1,840	0	1,840
112637L (obręb Kock Rolny)	1,685	0	1,685
112638L (obręb Kock Rolny)	1,825	0	1,825
112639L (obręb Kock Rolny)	0,705	0	0,705
112640L (obręb Kock Rolny)	1,130	0	1,130
112641L (obręb Ruska Wieś)	1,325	0	1,325
112642L (obręb Białobrzegi)	1,385	0	1,385
112643L (obręb Białobrzegi i Białobrzegi Kolonia)	2,150	0	2,150

W latach 2007-2015, w dużej mierze dzięki pozyskanym dotacjom i funduszom z zewnątrz, wybudowano i zmodernizowano ok. 50 km dróg gminnych i powiatowych. Jednakże istniejące ciągi drogowe i komunikacyjne wciąż wymagają modernizacji. Gminę Kock obsługuje komunikacja autobusowa. Realizowane są następujące główne połączenia: Kock – Lublin, Kock – Warszawa, Kock – Terespol, Kock – Łuków, Kock – Siedlce.

Obecnie na terenie gminy nie ma żadnych ścieżek ani tras rowerowych. Ciągi piesze istnieją sporadycznie w miejscowościach i są sprzężone z jezdniami.

3.4 Infrastruktura sanitarna

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Kock jest częściowo uregulowana. Miasto i gmina Kock posiada sieć wodociągów obejmujących wszystkie miejscowości, ponadto w latach 2012-2013 przebudowano prawie 90% sieci wodociągowej i przyłączy w mieście. Łączna długość sieci rozdzielczej wynosi 105,5 km, natomiast długość i liczba przyłączy odpowiednio 50,8 km i 1654 sztuk (stan na koniec 2014 roku). Całość sieci stanowi własność gminy. Udział ludności objętej zwodociągowaniem wynosi 98 %. Miasto i gmina Kock posiadają 4 ujęcia wód podziemnych kredowych w miejscowościach: Kock, Talczyn, Górka i Białobrzegi.

Gmina jest niedostatecznie wyposażona w sieć kanalizacji sanitarnej, co zwiększa zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego ściekami bytowymi. Do sieci wodociągowej podłączonych jest prawie 98 % budynków, natomiast do sieci kanalizacji sanitarnej - 45 %; ponad 600 budynków korzysta z urządzenia lokalnego w postaci zbiornika bezodpływowego, 5 zostało wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków (Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014). Problemem pozostaje zagospodarowanie nieczystości płynnych, który ma zostać rozwiązany w wyniku realizacji programu gospodarki ściekami i budowy sieci kanalizacyjnej.

Na podstawie wykonywanych analiz wód ich jakość można uznać za dobrą. Łącznie zdolność produkcyjną czynnych urządzeń ocenia się na 1 753 m³/d. W 2012 roku dzięki pozyskanym środkom z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego zakończono modernizację stacji uzdatniania wody w Kocku oraz w Talczyńcu. Na obszarze gminy, zarówno do celów komunalnych jak i przemysłowych, wodę ujmuje się z ujęć podziemnych. Wody powierzchniowe pobierane są tylko do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie. Największym użytkownikiem wody w gminie jest gospodarka komunalna.

Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje obecnie jedynie zabudowę miasta Kock, które jest skanalizowane w 98 %. Długość czynnej sieci sanitarnej ogólnospławnej na terenie gminy wynosi ok. 24,8 km, a długość połączeń do budynków stanowi 13,4 km. Łącznie w 2014 roku odprowadzono 65,4 tys. m³ ścieków, z czego ponad 95 % stanowiły ścieki bytowe z gospodarstw domowych (62,1 tys. m³), a pozostałe 5 % - ścieki przemysłowe od jednostek działalności produkcyjnej (3,3 tys. m³).

W miejscowościach, w których budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest ekonomicznie nieuzasadniona, planuje się sukcesywną budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Oprócz sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy funkcjonuje sieć kanalizacji deszczowej o długości ok. 7 km. Sieć jest rozbudowywana przy budowie nowych i modernizowaniu istniejących ulic. Nie przewiduje się budowy samodzielnych systemów kanalizacji deszczowej na obszarach wiejskich.

Na terenie gminy Kock znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków w Kocku, która funkcjonuje od 1996 roku, a w roku 2012 została gruntownie zmodernizowana i dostosowana do obowiązujących przepisów. Prowadzi ona oczyszczanie ścieków wyłącznie z terenu miasta Kocka. Brak dostatecznej infrastruktury technicznej uniemożliwia doprowadzenie ścieków do oczyszczalni z terenu całej gminy. Oprócz

ścieków trafiających poprzez sieć kanalizacji sanitarnej, na oczyszczalnię trafiają także ścieki dowożone transportem asenizacyjnym.

3.5 Gospodarka odpadami komunalnymi

Gmina Kock należy do Związku Komunalnego Gmin Powiatu Radzyńskiego. Gospodarką odpadami od 2013 r. zajmuje się Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych „Adamki” w miejscowości Biała g. Radzyń Podlaski. System zbiórki odpadów komunalnych na terenie miasta Kock, jak i całej gminy prowadzony jest w oparciu o wybór wykonawcy w drodze przetargu w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i podmiotów gospodarczych.

Od 1 lipca 2013 r. Gmina przejęła obowiązek zagospodarowania odpadów od mieszkańców. Rada Miejska podjęła uchwały regulujące funkcjonowanie systemu. Każdy właściciel (użytkownik) posesji zadeklarował sposób zagospodarowania odpadów na segregowane (5 frakcji) lub zmieszane. Dla mieszkańców opłata za zagospodarowanie i odbiór została ustalona zgodnie z kryterium wielkości gospodarstwa domowego, a dla nieruchomości niezamieszkałych od ilości odpadów.

W 2014 r. z terenu Gminy Kock odebrano łącznie 1006,12 Mg odpadów, w tym 622,86 Mg odpadów zmieszanych. Odpady odbierane są przez prywatną firmę, wybieraną w drodze przetargu nieograniczonego, i dostarczane do Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach.

3.6 Gazyfikacja gminy oraz zaopatrzenie w ciepło

Gaz ziemny transportowany jest siecią gazociągów przesyłowych należących do Karpackiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Tarnowie. Wg danych uzyskanych z Oddziału – Zakładu Gazowniczego w Lublinie teren miasta Kock jest uzbrojony w sieć gazociągów średniego ciśnienia o długości 17 km i liczbie 259 przyłączy. Na terenach wiejskich mieszkańcy zaopatrują się w gaz bezprzewodowy.

3.7 Elektroenergetyka

Całość gminy Kock jest zelektryfikowana. Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną dla gminy jest GPZ 110/15 kV, zlokalizowany na terenie miasta

Kock, powiązany z gminą siecią rozdzielczą SN, którą stanowią linie napowietrzne 15 kV. Stan techniczny sieci napowietrznych 15 kV, stacji transformatorowych napowietrznych oraz linii nn ocenia się jako dobry.

Na terenie gminy Kock zlokalizowanych jest 51 napowietrznych stacji energetycznych 15/0,4 kV oraz 11 stacji wewnętrznych, zasilanych przez GPZ Kock.

Przez teren gminy przebiega magistrala WN o napięciu 110 kV relacji Lubartów – Kock – Radzyń oraz magistrale SN 15 kV: Kock – Nowa Ruda, Kock – Radzyń, Kock – Charlejew, Kock – Blizocin, Kock – Michów, Kock – Pierścień, Kock – Lubartów i Kock – Czemierniki.

Planowana jest budowa linii WN 110 kV Kock – Michów.

IV. FINANSE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

4.1 Analiza budżetu miasta i gminy Kock

Budżet gminy jest planem rocznym zawierającym dochody i wydatki związane z finansowaniem zadań własnych i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Możliwości rozwoju gminy limitują osiągnięte dochody budżetowe. W pozycjach przychodów można wyróżnić różnego rodzaju subwencje i dotacje oraz dochody własne - podatki i opłaty gminne. Wśród wydatków są dwie pozycje: wydatki bieżące i inwestycje. Wydatki bieżące to przede wszystkim wynagrodzenia sfery budżetowej i wydatki rzeczowe ponoszone na utrzymanie między innymi różnych obiektów będących w gestii gminy.

Budżet gminy Kock objęto analizą historyczną w latach 2010-2014. Poziom dochodów i wydatków, w tym inwestycyjnych obrazuje poniższe zestawienie:

Budżet miasta i gminy Kock w latach 2011-2014

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
I.	DOCHODY OGÓŁEM	23 768 725	24 622 675	28 544 255	24 020 462
1	Podatki i opłaty pobierane przez gminę	1 314 283	1 266 837	1 894 979	2 157 626
	· podatek rolny	257 800	283 100	302 500	293 500
	· podatek od nieruchomości	773 580	787 861	949 984	912 917

	· podatek leśny	48 500	59 000	58 260	59 000
	· podatek od środków transportowych	46 655	41 500	41 000	40 000
	· podatek dochodowy od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	4 500	3 500	3 800	3 000
	· podatek od spadków i darowizn	22 000	9 000	13 304	3 500
	· opłata skarbową	28 000	25 000	25 000	22 000
	· opłata targowa	58 000	52 000	58 000	58 000
	· pozostałe dochody	75 247,66	5 876	443 131	765 709
2	Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	1 359 169	1 397 319	1 455 640	1 548 901
3	Dotacje celowe z budżetu państwa na wydatki bieżące	4 770 267	4 902 663	4 906 725	4 860 131
4	Dotacje i środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze źródeł pozabudżetowych	5 439 212	5 439 212	7 400 349	2 580 768
5	Subwencja ogólna	9 848 396	10 584 587	10 970 753	11 070 614
	· subwencja wyrównawcza	3 937 826	4 248 100	4 560 292	4 598 082
	· subwencja oświatowa	5 655 501	6 055 804	6 165 816	6 224 662
II	WYDATKI OGÓŁEM	23 469 894	24 723 454	28 785 233	24 098 718
1	Wydatki inwestycyjne	8 290 313	8 207 858	11 651 142	6 121 325
2	Wydatki bieżące	15 179 581	16 515 596	17 134 091	17 977 392
	· wynagrodzenia i ich pochodne	5 806 903	6 609 879	6 681 630	6 797 241
	· dotacje	2 040 334	3 055 051	1 919 133	2 490 035
III	WYNIK FINANSOWY	298 830	- 100 779	- 240 978	- 78 256
IV	ŹRÓDŁO POKRYCIA DEFICYTU	-	kredyt	kredyt	kredyt
	Stan zadłużenia na koniec roku z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	5 629 107	6 134 492	7 097 347	6 728 018

4.2 Dochody budżetowe

Dochody ogółem budżetu miasta i gminy Kock wzrosły w latach 2011-2014 nominalnie z 23 768 725 PLN do 24 020 462 PLN (dynamika 101,06%). Najwyższą dynamiką w analizowanym okresie cechują się dotacje i środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze źródeł pozabudżetowych (136%), przy czym największy wzrost tych środków nastąpił w roku 2013. Generalnie we wszystkich elementach dochodów budżetowych obserwuje się tendencje wzrostowe.

W dochodach ogółem największy udział ma subwencja ogólna, wykazująca tendencję wzrostową (+4,66 pkt proc.), której największy udział wystąpił w 2014 roku (46,09%), najniższy w 2013 roku (38,43%).

Największą tendencją spadkową wykazały się dotacje i środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze źródeł pozabudżetowych (-12,14 pkt proc), które jednocześnie miały najbardziej zmienny udział w dochodach ogółem - najwyższy udział wystąpił w 2013 roku (25,93%), natomiast najniższy w 2014 roku (10,74%).

Tendencją wzrostową w dochodach ogółem wykazały się podatki i opłaty pobierane przez gminę (+3,45 pkt proc) – najwyższy udział w 2014 roku (8,98%), najniższy w 2012 roku (5,15%) oraz udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (+0,73 pkt proc) – najwyższy udział w 2014 (6,45%), najniższy w 2013 roku (5,10%).

Dane liczbowe obrazujące zmiany struktury poszczególnych źródeł budżetu gminy Kock w latach 2011 - 2014 przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Struktura dochodów budżetowych ogółem

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2014 / 2011
DOCHODY OGÓŁEM	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00
Podatki i opłaty pobierane przez gminę	5,53	5,15	6,64	8,98	+3,45
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	5,72	5,67	5,10	6,45	+0,73
Dotacje celowe z budżetu państwa	20,07	19,91	17,19	20,23	+0,16
Dotacje i środki na dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze źródeł pozabudżetowych	22,88	22,09	25,93	10,74	-12,14

Subwencja ogólna	41,43	42,99	38,43	46,09	+4,66
------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Analiza wielkości i zmian dochodów budżetu gminy Kock w latach 2004– 2007 zarówno wykazała zjawiska zarówno pozytywne jak i negatywne.

Wśród zjawisk pozytywnych można wyróżnić:

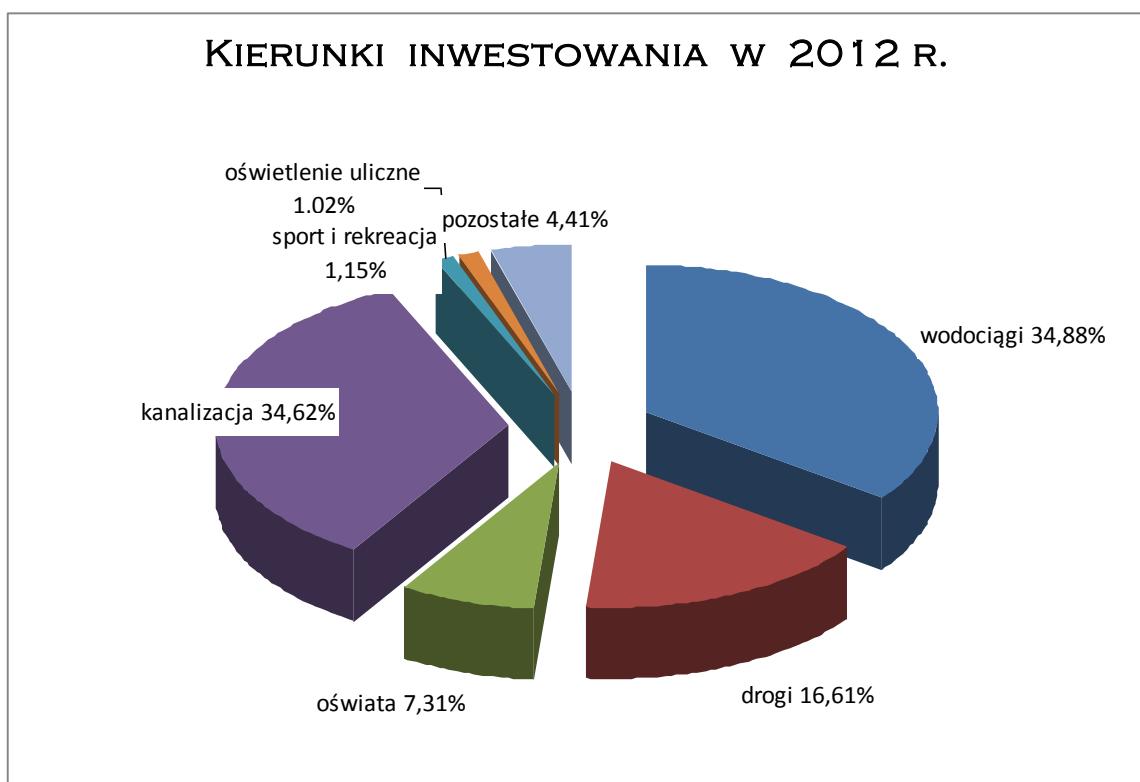
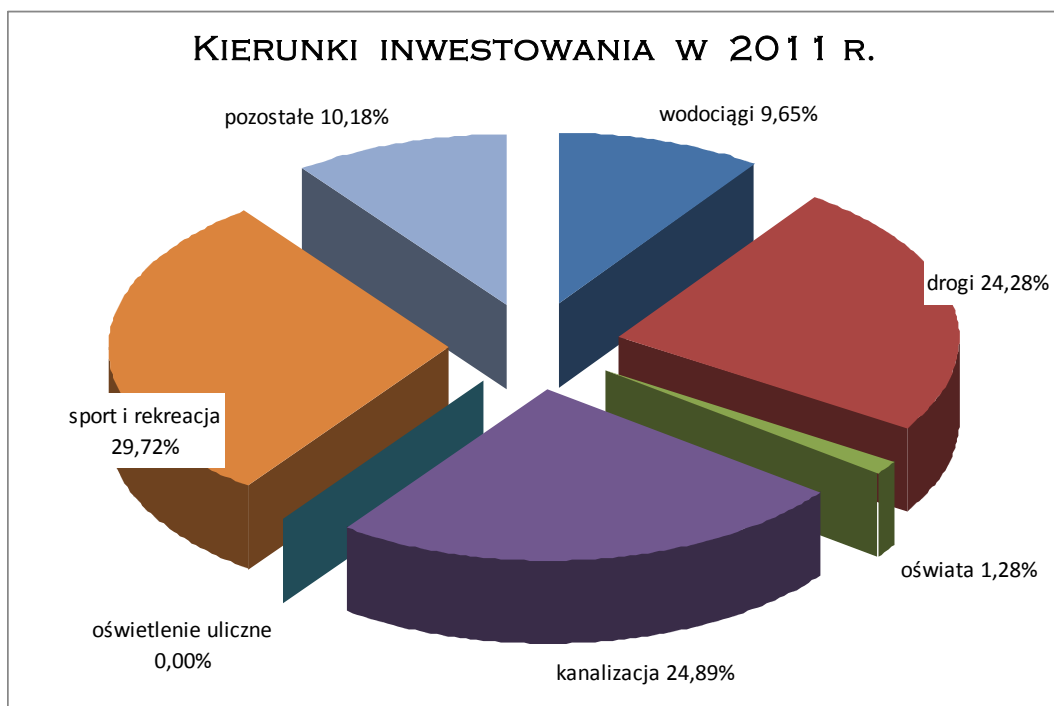
- wzrost wartości dochodów ogółem w całym analizowanym okresie;
- wzrost wartości dochodów własnych w analizowanym okresie wyższy od tempa przyrostu dochodów ogółem;
- w latach następnych władze gminy Kock powinny dążyć do utrzymania wzrostu wpływów budżetowych – zarówno własnych jak i zewnętrznych. Zwiększanie środków budżetowych daje możliwość zwiększenia potencjału inwestycyjnego oraz lepszego zarządzania samorządem terytorialnym;
- wpływy z subwencji ogólnej wyższe od tempa wzrostu dochodów ogółem;

Wśród zjawisk negatywnych można wyróżnić:

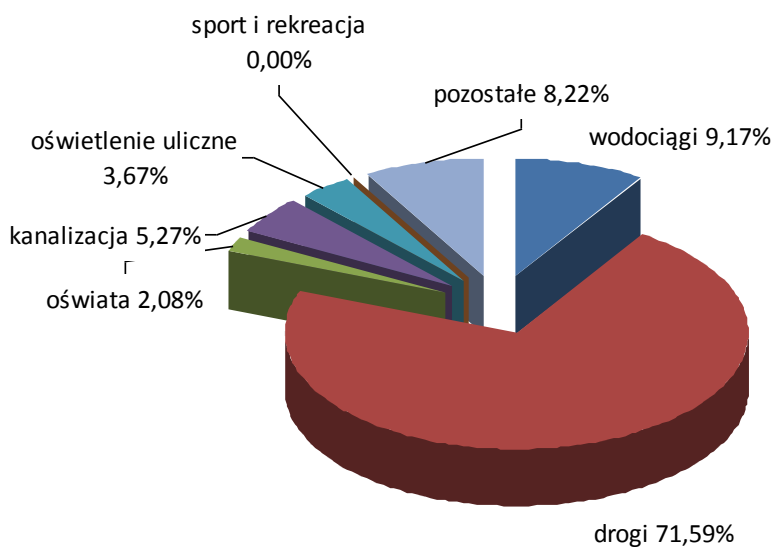
- tendencję spadkową wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą;
- duży spadek wpływów pochodzących ze środków na dofinansowanie zadań gminy ze źródeł pozabudżetowych w 2014 roku.

W następnych latach należy dążyć do zwiększania dochodów własnych oraz wzrostu ich udziału w dochodach ogółem, ponieważ jest to grupa dochodów w znacznej części zależna od władz decyzyjnych gminy Kock. Im większy udział dochodów własnych w budżecie, tym łatwiejszy jest proces prognozowania budżetu na lata następne. Na wzrost dochodów własnych ma wpływ wzrost lokalnej bazy ekonomicznej, m. in. w wyniku realizowanych inwestycji. Duży nacisk należy położyć na rozwój działalności gospodarczej. To z kolei wpłynie na zwiększenia bazy podatkowej.

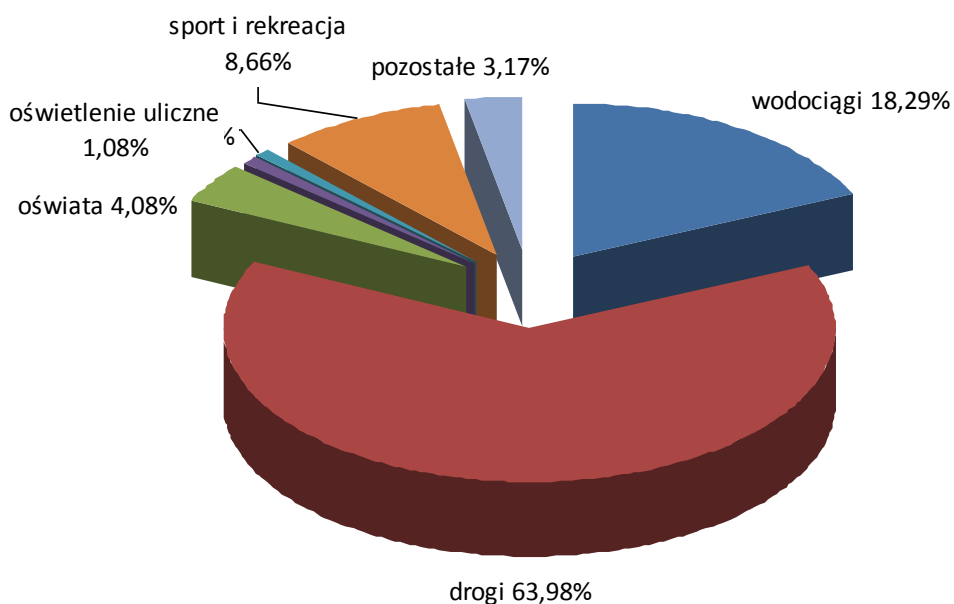
Poniżej zaprezentowano wykresy obrazujące kierunki inwestowania w latach 2011 -2014.

KIERUNKI INWESTOWANIA W 2013 R.

KIERUNKI INWESTOWANIA W 2014 R.

Analiza danych wskazuje, iż w roku 2011 najwięcej środków wydatkowano na działania związane ze sportem i rekreacją, zaś w latach 2013 i 2014 inwestycje związane z budową i modernizacją dróg gminnych stanowiły najwyższe wydatki budżetowe. W okresie 2011-2012 jedną czwartą wydatków inwestycyjnych pochłonęły zadania

polegające na budowie sieci kanalizacyjnych i modernizacji oczyszczalni ścieków. W całym analizowanym okresie pojawiają się wydatki związane z zaopatrzeniem w wodę i kształtują się na poziomie od 9,17% do 34,88% całości wydatków inwestycyjnych. Wydatki na inwestycje oświatowe przez cały okres nie przekroczyły 5%, a w 2013 roku wydatki na sport i rekreację były na poziomie 0%.

Analiza wydatków pokazuje, iż kierunki inwestowania środków budżetu są zgodne z oczekiwaniami mieszkańców, dla których nadal priorytetem jest dostęp do wszelkiej infrastruktury technicznej.

V. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH GMINY KOCK

GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE WYRÓŻNIONE W SFERZE PRZYRODNICZEJ, TURYSTYCZNEJ I KULTUROWEJ:

- niedostateczny poziom świadomości i wiedzy ekologicznej mieszkańców gminy Kock,
- niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- niezadowalający stan infrastruktury turystycznej (obiekty, trasy turystyczne),
- słaba promocja gminy, brak oferty turystycznej gminy i słabo rozwinięty marketing turystyczny,
- mała ilość gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych,
- mała ilość ofert kulturalnych dla turystów,
- brak dostatecznej ilości przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich,
- niezadowalający stan infrastruktury sportowej na terenach wiejskich (obiekty sportowe, słabe oznakowanie szlaków turystycznych, brak wypożyczalni sprzętu sportowego),
- niska estetyka gospodarstw.

GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE WYRÓŻNIONE W SFERZE GOSPODARCZEJ:

- rozdrobnienie struktury agrarnej gospodarstw rolnych,
- niedoinwestowanie gospodarstw rolnych,
- brak zorganizowanego systemu zbytu produktów rolnych,
- słaba organizacja infrastruktury rolniczej,
- mała liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych,
- brak inwestorów zewnętrznych,
- brak kapitału inwestycyjnego,
- niskie ceny zbytu produktów rolnych,
- zły stan techniczny dróg dojazdowych do pól,
- brak zakładów przetwórstwa rolno- spożywczego na terenie gminy,

- brak umów kontraktacyjnych dla rolników, brak cen gwarantowanych na produkty rolne,
- starzenie się mieszkańców wsi, brak młodych ludzi którym można przekazać gospodarstwo rolne,
- brak zainteresowania uprawami ekologicznymi i roślin energetycznych,
- mała dostępność do Internetu,
- brak infrastruktury sanitarnej.

GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE WYRÓŻNIONE W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

- brak wydzielonych i uporządkowanych centrów miejscowości (Poizdów, Białobrzegi, Górka, Talczyn),
- niewystarczająca ilość szlaków rowerowych, pieszych i konnych,
- brak kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa zapewniająca dostęp do obszarów atrakcyjnych gospodarczo,
- brak uzbrojonych terenów pod inwestycje,
- niedostateczny stan techniczny dróg gminnych, dróg powiatowych,
- brak oświetlenia na drogach gminnych w zabudowie kolonijnej,
- brak infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii.

GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE WYRÓŻNIONE W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- ujemny przyrost naturalny oraz odpływ młodych ludzi z terenu gminy,
- duże bezrobocie,
- niska liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie gminy,
- starzenie się społeczeństwa, zmniejszanie się odsetka osób w wieku produkcyjnych i zwiększanie ilości osób w wieku poprodukcyjnym,
- duża liczba mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej.

VI. Wyniki badania ankietowego mieszkańców

Jednym z ważniejszych etapów opracowania dokumentu „Strategii Rozwoju miasta i gminy Kock na lata 2016-2025” było wykonanie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat atrakcyjności gminy, jej silnych i słabych stron oraz możliwych kierunków rozwoju. Badanie ankietowe odbyło się w okresie od 1 do 30 września 2015 roku na terenie całej gminy Kock, m.in. przy okazji odbywających się w tym czasie zebrań sołeckich. W badaniu wzięło udział 130 osób, co stanowi 2% ogółu mieszkańców gminy. W ramach postawionych

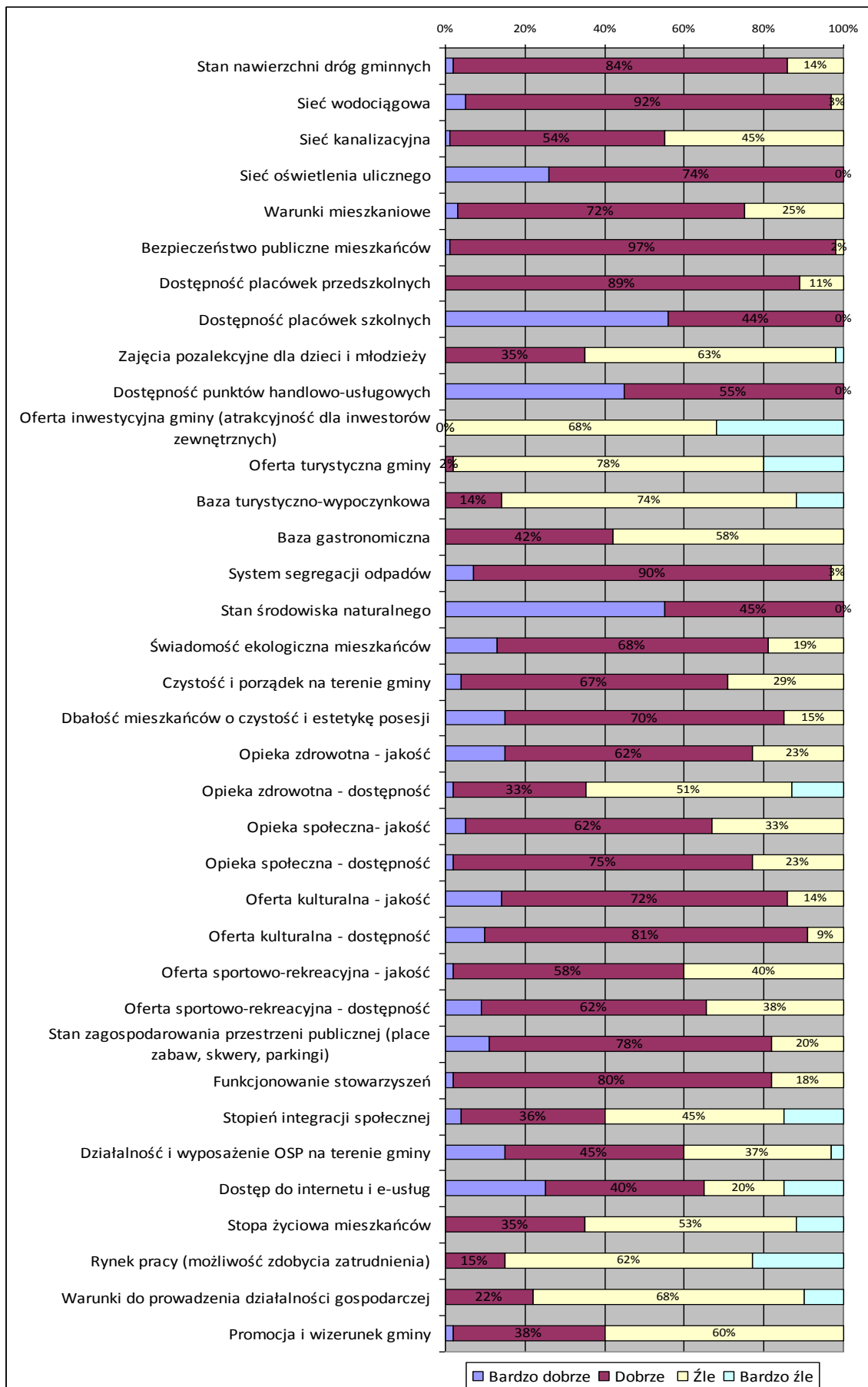
w kwestionariuszu pytań, mieszkańcy ocenili m.in. atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i inwestycyjną gminy oraz swojego miejsca zamieszkania, określili w czym można upatrywać potencjał rozwojowy gminy oraz wskazali najpilniejsze inwestycje do realizacji na terenie gminy, które zwiększą jej szanse rozwoju. Ponadto mieszkańcy wskazali atuty i słabości gminy oraz najpilniejsze do realizacji inwestycje w rejonie swojego sołectwa. Przy pomocy metryczki osobowej weryfikowane były dane ankietowanych takie jak: płeć, wiek, wykształcenie, status zawodowy oraz miejsce zamieszkania.

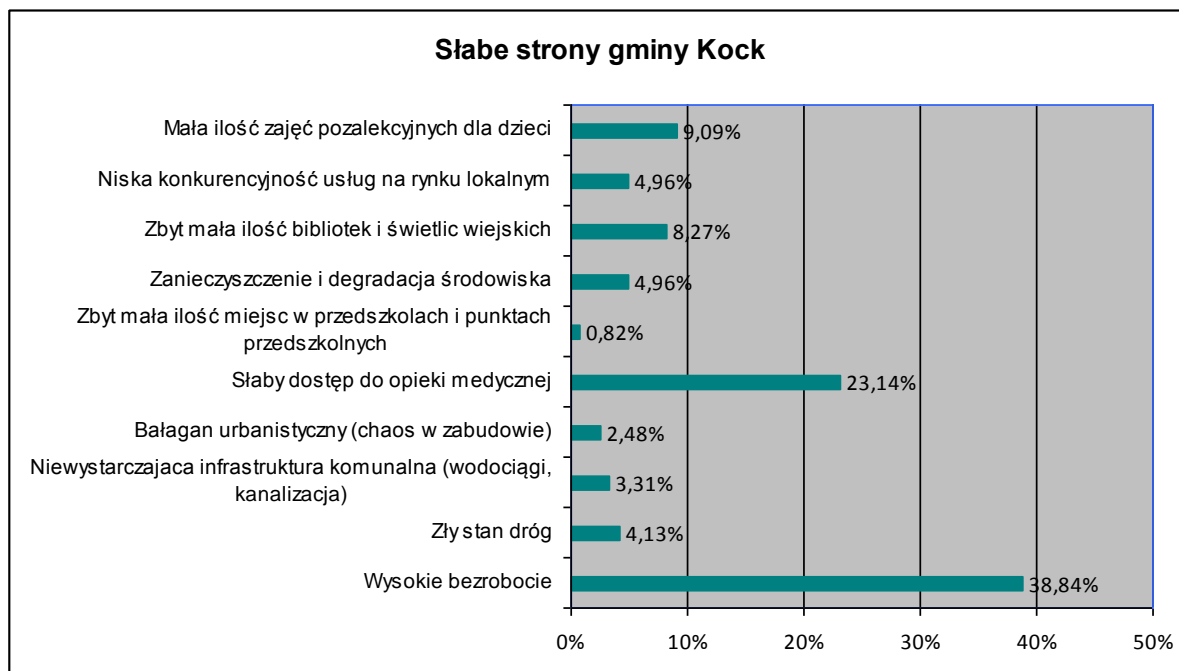
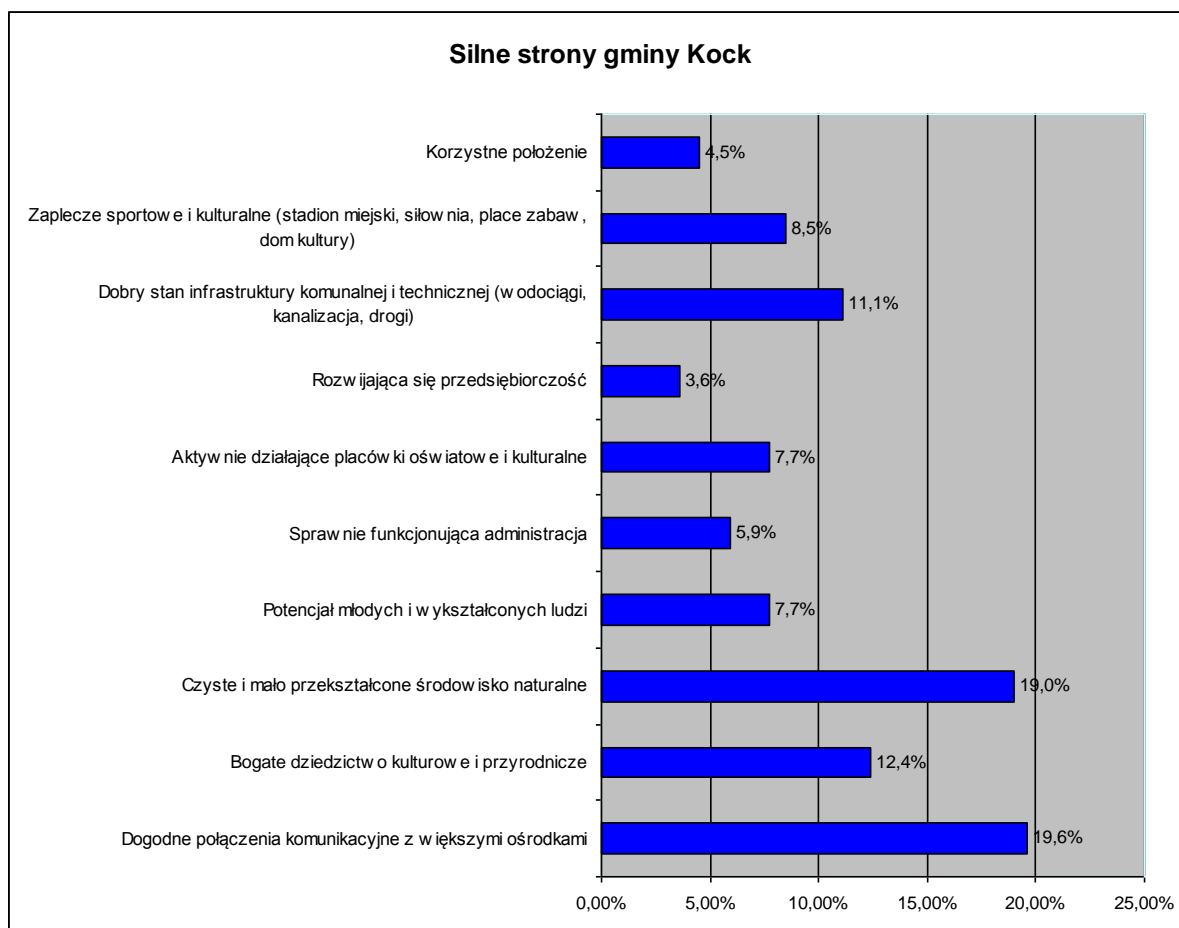
Ankieta składała się z 10 pytań, w tym trzech otwartych. Na początku ankiety umieszczono metryczkę. Niestety nie wszyscy ankietowani udzielili odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w ankiecie. W ankiecie wzięły udział 62 kobiety (48% ankietowanych) i 68 mężczyzn (52% ogółu badanych). Najwięcej ankiet wypełniły osoby z przedziału wiekowego 41-59 lat - 56 osób i 26-40 lat – 42 osoby. Osoby powyżej 55 roku życia wypełniły 20 ankiet. Badanie ankietowe cieszyło się najmniejszym zainteresowaniem wśród osób w wieku do 25 lat – tylko 12 osób. Wśród ankietowanych 20 osób posiada wykształcenie wyższe, 56 średnie, 46 zasadnicze zawodowe, 2 gimnazjalne a 6 podstawowe. Ankiety zostały wypełnione przez 8 uczniów i studentów, 22 osoby bezrobotne, 48 rolników, 12 emerytów i rencistów, 6 przedsiębiorców i 34 osoby pracujące. 28% ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta Kock.

Uzyskane wyniki badania ankietowego stanowiły cenne źródło informacji wykorzystane w kolejnych etapach tworzenia dokumentu, między innymi przy opracowaniu analizy SWOT, określeniu celów strategicznych.

W pierwszym pytaniu zapytano mieszkańców o ocenę warunków życia oraz stopień atrakcyjności gminy Kock. Mieszkańcy bardzo wysoko ocenili stan nawierzchni dróg, infrastruktury wodociągowej oraz system segregacji odpadów. Bardzo nisko oceniono natomiast atrakcyjność inwestycyjną gminy dla inwestorów zewnętrznych, ofertę i bazę turystyczną gminy, jej promocję i wizerunek, możliwość znalezienia zatrudnienia oraz dostępność do specjalistycznej opieki medycznej. Poniżej zaprezentowano szczegółowe wyniki przeprowadzonego badania wśród mieszkańców.

Ocena warunków życia w Gminie Kock

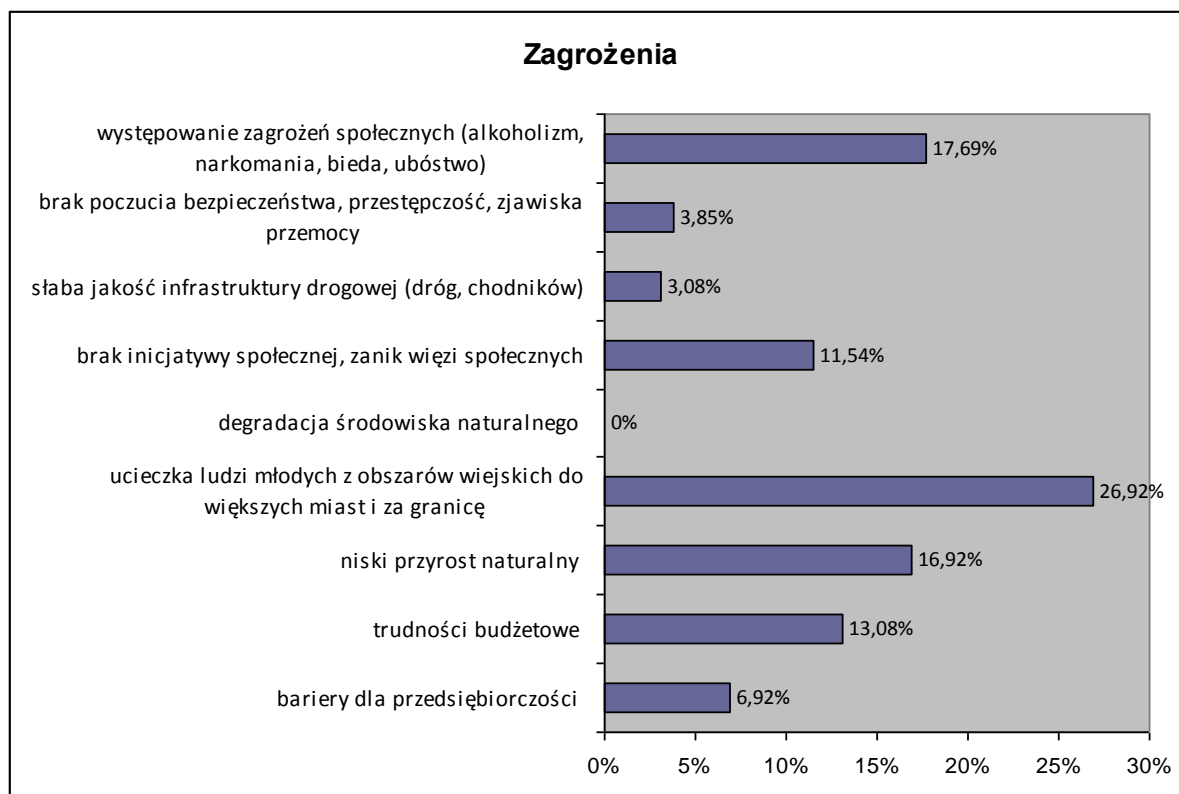
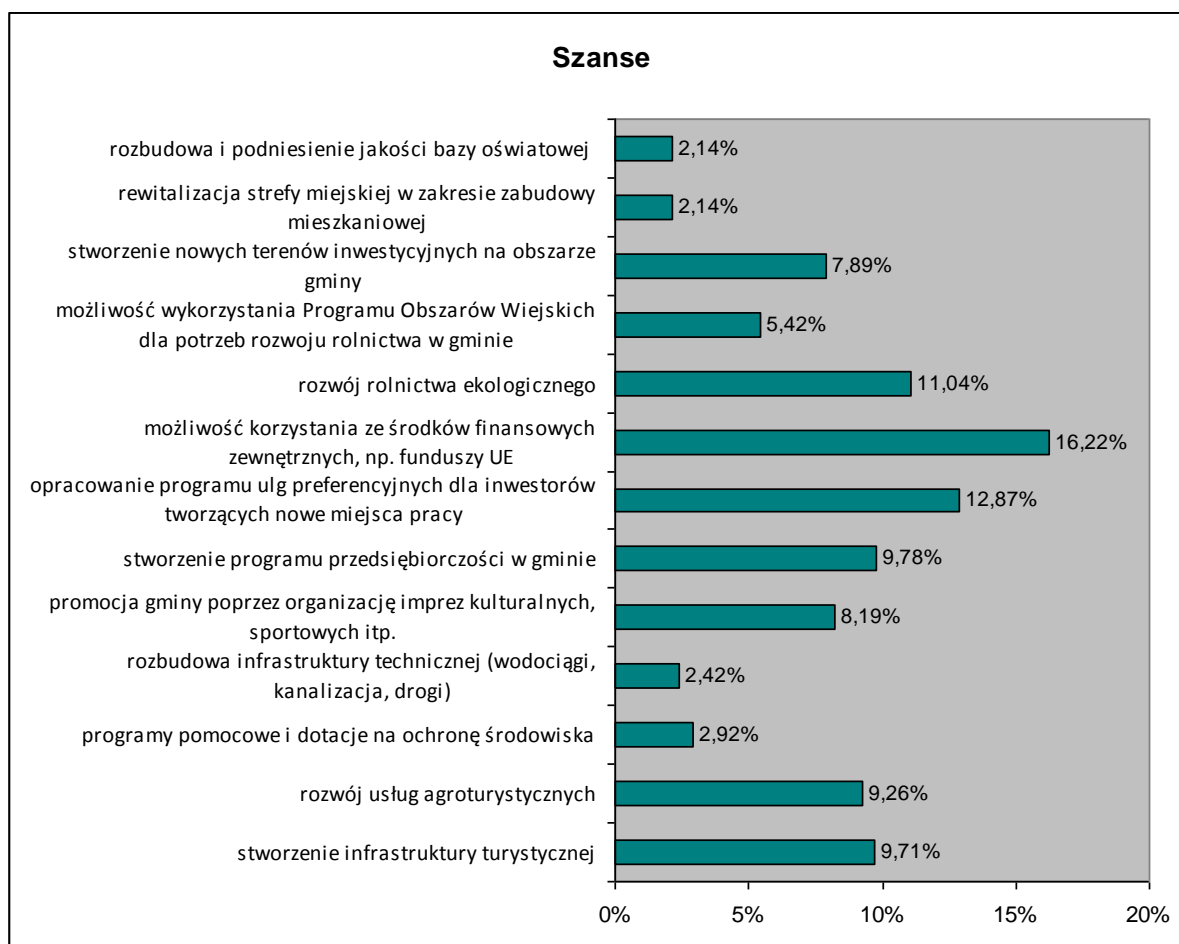

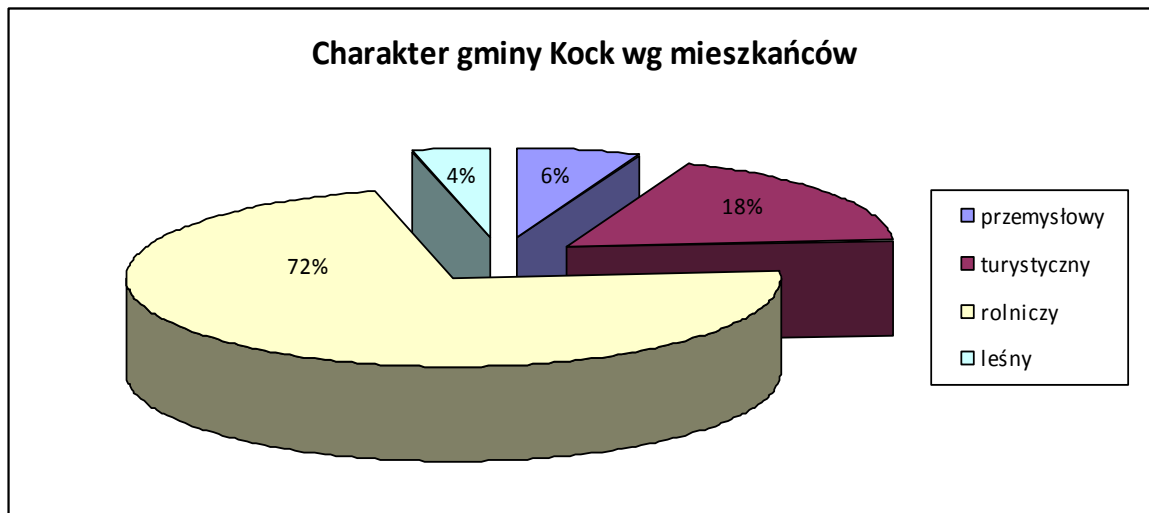

Za największe atuty – silne strony gminy Kock mieszkańcy uznali dogodne połączenia komunikacyjne z większymi ośrodkami (19,6%) oraz czyste i mało przekształcone środowisko naturalne (19%). 12,4% ankietowanych jako największy atut

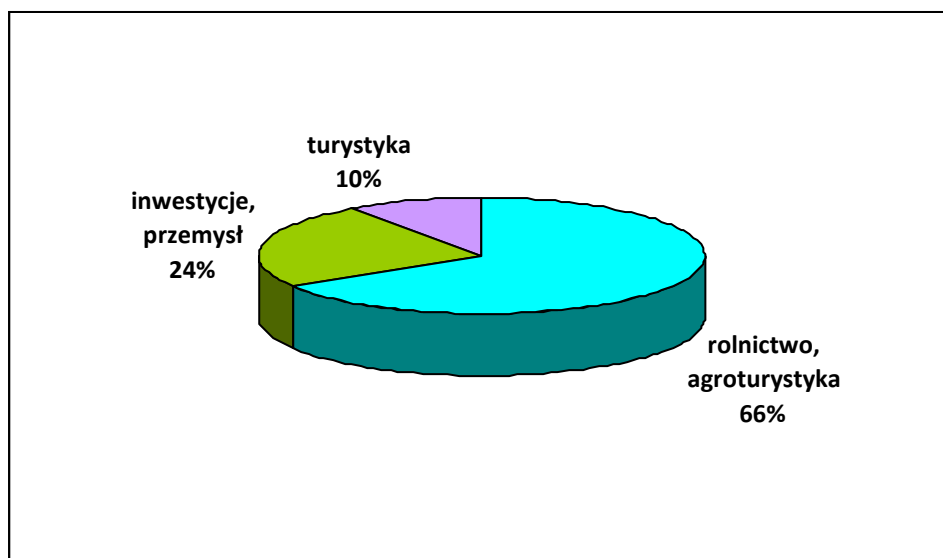
wskazało bogate dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. W dalszej kolejności mieszkańcy wskazali jako silną stronę dobry stan infrastruktury komunalnej i technicznej, istniejące zaplecze sportowe i kulturalne oraz potencjał młodych i wykształconych ludzi i aktywnie działające placówki oświatowe i kulturalne. Za największą słabość gminy mieszkańcy uznali lokalny rynek pracy – wysokie bezrobocie (38,84%). 23,14% ankietowanych uznało, iż największą słabą stroną jest słaby dostęp do opieki medycznej. Prawie co dziesiąty mieszkaniec za słabość uznał małą ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca ilość bibliotek i świetlic wiejskich. Tylko 4,13% ankietowanych za słabość uznało zły stan dróg, a na niewystarczającą infrastrukturę komunalną (wodociągi, kanalizacja) wskazało 3,31% mieszkańców.

Zdaniem mieszkańców gminy Kock największych szans na rozwój gminy należy upatrywać w możliwości pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, np. z funduszy UE (16,22%), w opracowaniu i wdrożeniu programu ulg preferencyjnych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy (12,87%) czy też działaniach na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego (11,04%). Co dziesiąty mieszkaniec za najważniejszą szansę uznał stworzenie programu przedsiębiorczości w gminie oraz infrastruktury turystycznej. Według ankietowanych najmniejsze znaczenie dla rozwoju ma rozbudowa i podniesienie jakości bazy oświatowej oraz rewitalizacja strefy miejskiej w zakresie zabudowy mieszkaniowej (2,14%). Największym zagrożeniem zadaniem mieszkańców obecnie jest ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do miast i za granice kraju (26,92%) oraz występowanie zagrożeń społecznych takich jak: alkoholizm, bieda, ubóstwo, narkomania (17,69%). Prawie 17% ankietowanych za największe zagrożenie uznaje niski przyrost demograficzny, zaś 11,54% znaczący problem widzi w braku inicjatywy społecznej oraz zaniku więzi społecznych. Praktycznie nie stanowi zagrożenia dla rozwoju gminy według mieszkańców słaba jakość infrastruktury drogowej (3,08%) oraz przestępczość, zjawiska przemocy, brak poczucia bezpieczeństwa (3,85%). Natomiast żaden z ankietowanych nie wskazał by zagrożenie stanowiła degradacja środowiska naturalnego.

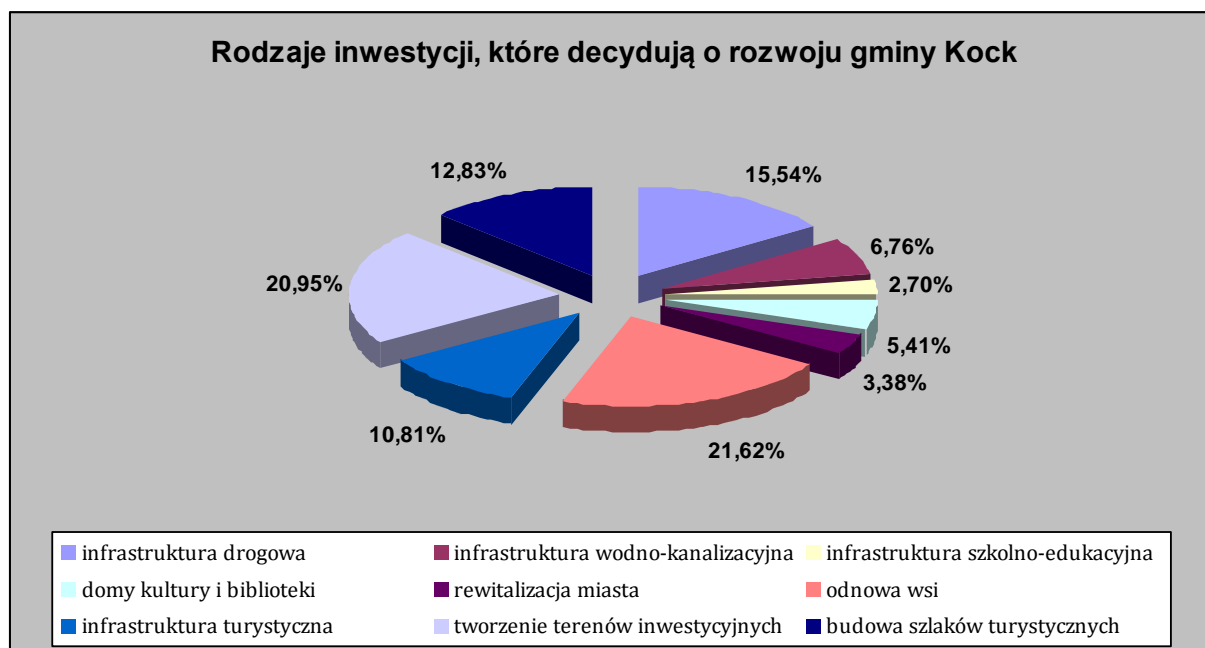

72% mieszkańców uznaje, iż gmina Kock ma charakter rolniczy, 18% iż jest to charakter turystyczny. Tylko co siedemnasty ankietowany wskazał, iż gmina może mieć charakter przemysłowy. Taki sposób postrzegania gminy przez mieszkańców przełożył się na wybór gałęzi gospodarki, która ma największe znaczenie dla rozwoju gminy. Według 66% mieszkańców szansą dla rozwoju gminy jest efektywne rolnictwo i rozwój agroturystyki. Co piąty ankietowany wskazał na inwestycje i powstanie przemysłu, natomiast tylko 10% takiej szansy upatruje w rozwoju turystyki.

Wskazany przez mieszkańców rolniczy charakter gminy zaznaczył się również w wybranych rodzajach inwestycji przez mieszkańców, którzy upatrując potencjał w rolnictwie i agroturystyce wskazali, iż najważniejsze inwestycje, które mogą poprawić sytuację w gminie i zwiększyć szanse jej rozwoju, to te związane z odnową wsi (21,62%). Należy zauważyć, iż taki wynik wskazuje, iż w tym zakresie mieszkańcy widzą deficyty

i największe braki. Ponad 20% ankietowanych wskazało, iż gmina powinna wspierać tworzenie terenów inwestycyjnych. Za rozwojem infrastruktury drogowej opowiedział się co szósty mieszkaniec, zaś prawie 13% ankietowanych za słuszne uważa budowanie szlaków turystycznych i rozwój infrastruktury turystycznej. Inwestycje, które według mieszkańców najmniej decydują o rozwoju gminy to te związane z powstawaniem i modernizowaniem infrastruktury szkolno-edukacyjnej (2,70%) i rewitalizacją miasta (3,38%).

CZĘŚĆ II STRATEGIA ROZWOJU – PROGRAM DZIAŁAŃ

I. ANALIZA SWOT MIASTA I GMINY KOCK

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju miasta i gminy Kock wynikają z obecnej sytuacji w sferze zaspokojenia potrzeb społecznych, gospodarki lokalnej, ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną, finansowej, współpracy gminy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w kraju i za granicą. Uwarunkowania te analizowano w kategoriach silnych i słabych stron. Analiza potencjału i barier rozwojowych gminy obejmuje również uwarunkowania zewnętrzne określające potencjalne szanse i zagrożenia w rozwoju gminy.

Opracowana analiza SWOT dla miasta i gminy Kock jest wynikiem spostrzeżeń mieszkańców na temat własnej gminy oraz jednocześnie podsumowaniem opracowania.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Korzystne położenie na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych	Mało ofert pracy, niewystarczająca liczba zakładów pracy na terenie gminy
Walory przyrodnicze i kulturowe sprzyjające wypoczynkowi, rozwojowi turystyki	Słabo rozwinięta baza turystyczna w stosunku do potencjału turystycznego gminy
Ciekawa przeszłość historyczna miasta i gminy	Niska stopa życiowa mieszkańców gminy, niskie dochody mieszkańców gminy

Funkcjonująca oczyszczalnia ścieków oraz zwodociągowanie wszystkich miejscowości gminy	Przewaga dróg gruntowych w sieci dróg gminnych, brak oświetlenia dróg
Dobrze działające instytucje kultury (Dom Kultury, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, stowarzyszenia lokalne), lokalne imprezy kulturalne i sportowe	Nieuregulowany stan własnościowy wielu działek, funkcjonowanie wspólnot gruntowych
Istnienie gazociągu średniego ciśnienia (przebiega przez miasto Kock i miejscowości Białobrzegi i Poizdów)	Brak infrastruktury technicznej i drogowej na terenach wydzielonych do prowadzenia aktywności gospodarczej
Czyste środowisko naturalne (występowanie obszarów chronionego krajobrazu oraz NATURA 2000)	Niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Tereny aktywności gospodarczej wydzielone w planie zagospodarowania przestrzennego	Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna
Potencjał mieszkańców gminy	Słaba promocja miasta i gminy
Zasób wysokiej klasy zabytkowych obiektów	Brak grup producenckich w rolnictwie
Dobra baza oświatowa	Niska klasa bonitacyjna gleb, niski poziom lokalnego rolnictwa
Właściwa polityka prowadzona przez władze gminy	Mało aktywne społeczeństwo

SZANSE	ZAGROŻENIA
Przyspieszenie niezbędnych zmian w wyposażeniu infrastrukturalnym w wyniku odpowiedniego ukierunkowania wsparcia środkami UE	Starzenie się społeczeństwa, migracja ludzi młodych
Rozwój zasobów mieszkaniowych w gminie wpływający na przyciąganie nowych mieszkańców	Duże obciążenie zadaniami samorządów lokalnych przy jednoczesnym braku środków finansowych z budżetu państwa
Poprawa infrastruktury sieciowej, w tym rozwój bądź ulepszenie kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków	Wzrost liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
Poprawa infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa przy drogach	Kłęski żywiołowe (powodzie)
Zwiększenie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zaniechanie inwestycji powiatowych, wojewódzkich i rządowych
Modernizacja gospodarstw rolnych	Degradacja środowiska naturalnego (dzikie wysypiska śmieci)
Rozwój przetwórstwa rybnego	Postępujące ubożenie społeczeństwa
Powstanie gospodarstw specjalistycznych (np. ekologicznych, agroturystycznych)	Trudności w dostępie do środków finansowych z UE i innych
Rozwój turystyki wiejskiej oraz rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy rekreacyjno-turystycznej. Tworzenie ścieżek rowerowych	Niestabilność prawa, stale zmieniające się przepisy prawa

Stworzenie ofert dla potencjalnych inwestorów	
Rozwój bazy oświatowej oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	
Rozwój współpracy sektora publicznego, w tym samorządowego z organizacjami pozarządowymi na rzecz rozwoju edukacji, kultury i sztuki oraz opieki społecznej. Wspieranie rozwoju wolontariatu jako formy pomocy osobom i rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Aktywizacja lokalnego społeczeństwa.	

II. WIZJA I MISJA GMINY KOCK

Wizja rozwoju Miasta i Gminy Kock to pożądany stan przyszłości gminy Kock na koniec założonego horyzontu czasowego strategii. **Misja rozwoju** Miasta i Gminy Kock to sposób urzeczywistnienia Wizji wyrażający się poprzez syntetyczną deklarację intencji władz gminy, jaka stoi u podstaw formułowania STRATEGII ROZWOJU. Określa ona zasadnicze kierunki jej dalszego rozwoju, czyli wskazuje „do czego będziemy zmierzać w przyszłości” lub „co będzie podstawą naszego długookresowego działania”. Umożliwia on skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej wiązce celów i zadań realizacyjnych. Misja określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Stanowi jasny przekaz dla turystów i gości odwiedzających gminę.

WIZJA

Gmina Kock – atrakcyjne i bezpieczne miejsce dla mieszkańców i turystów

MISJA

Misją Gminy Kock jest tworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa, turystyki oraz dbanie o wysoki poziom i jakość życia mieszkańców poprzez poprawę stanu i dostępności do infrastruktury społecznej i technicznej oraz zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca życia, pracy, nauki i wypoczynku

III. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU

Na podstawie analizy obecnego stanu rozwoju gminy, danych statycznych oraz informacji będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Kocku określono cztery główne, ściśle od siebie zależne oraz połączone ze sobą obszary, na których powinien koncentrować się wysiłek strategiczny:

- Obszar społeczny
- Obszar gospodarczy
- Obszar infrastruktury i środowiska
- Obszar przestrzeni publicznej

Wymienione obszary rozwojowe zawierają konkretne cele operacyjne stanowiące ich uszczegółowienie, zaś dla każdego celu opracowano propozycje Działań wraz z przykładowymi zadaniami. Wyznaczone Działania stanowią podstawę i jednocześnie uzasadnienie do realizacji w przyszłości nie tylko zapisanych przykładowych interwencji, ale wielu innych, które swoją tematyką wpisują się w założenia strategiczne dokumentu. Należy je jednak odbierać jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, opisującą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej całej wspólnoty gminy Kock w perspektywie długofalowej. Realizacja zaproponowanych celów i działań w ramach obszarów rozwojowych ma zadanie doprowadzić do szerokich zmian społeczno-gospodarczych.

W ramach poszczególnych obszarów rozwojowych zostały zidentyfikowane następujące cele operacyjne:

Cel I: Aktywni mieszkańcy motorem rozwoju gminy Kock	
Działanie 1: Budowanie kapitału ludzkiego	• Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności
	• Promowanie aktywności organizacji pozarządowych
	• Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej
	• Rozwój oferty kulturalno-edukacyjnej dla najmłodszych, młodzieży i dorosłych
	• Tworzenie świetlic wiejskich w poszczególnych miejscowościach
	• Stworzenie gminnego programu aktywizacji osób biernych zawodowo i bezrobotnych
	• Systematycznie udostępnianie przez samorząd coraz

	większej ilości e-usług
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu tożsamości lokalnej
Działanie 2: Rozwój usług opieki zdrowotnej, profilaktycznej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój środowiskowych form wsparcia oraz aktywizacja mieszkańców gminy i organizacji społecznych w ramach samopomocy
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie i promocja badań profilaktycznych
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania
	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno- sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programów dedykowanych określonym grupom społecznym
Działanie 3: Podwyższenie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiego standardu kształcenia i wychowania przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego
	<ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie się placówek oświatowo-wychowawczych i instytucji kultury w projekty i przedsięwzięcia edukacyjno-wychowawcze
	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży zarówno o charakterze wyrównawczym, jak i rozwijającym talenty
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyposażenie placówek w nowoczesny sprzęt dydaktyczny oraz pomoce dydaktyczne
	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej oraz poprawa metod nauczania
	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie programów kształtowania postaw kreatywnych i przedsiębiorczych
	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie programów edukacyjnych na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych – warsztaty, grupy i „koła” tematyczne, kursy z uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych

Świadome i dobrze wykształcone społeczeństwo stanowi jeden z najważniejszych zasobów gospodarki opartej na wiedzy. Proces kształcenia w systemie szkolnym, jak i pozaszkolnym powinien być realizowany przez dobrze przygotowaną kadre nauczycielską, która ma możliwość korzystania z nowoczesnych metod dydaktycznych. W związku z tym niezbędne są działania dotyczące uzupełnienia wyposażenia

dydaktycznego placówek oświatowo-wychowawczych. Ponadto polityka oświatowa powinna być prowadzona tak, by zapewniać wszechstronny rozwój uczniów, uwzględniając ich indywidualne możliwości i potrzeby. Odpowiednio zróżnicowana oferta zajęć pozalekcyjnych umożliwi znalezienie swojego obszaru zainteresowania większości dzieci i młodzieży, zarówno tym wymagającym dodatkowego wsparcia, jak i jednostkom przejawiającym szczególne talenty.

Dążenie do zaspokojenia potrzeb różnych grup mieszkańców i podtrzymywanie relacji pomiędzy pokoleniami jest niezbędnym warunkiem do zbudowania wartościowego i zintegrowanego społeczeństwa. Dzieci i młodzież to przyszłość gminy, ale także regionu i całego kraju. To, jakie możliwości zostaną im stworzone na tym etapie rozwoju, znajdzie odzwierciedlenie w dorosłym życiu, zarówno w sferze budowania własnej rodziny, jak i pozycji zawodowej. Instytucje samorządowe oraz oświatowo-wychowawcze są w stanie istotnie wpłynąć na ukształtowanie jednostki i utrwalić pożądane wartości. We wszelkich działaniach z zakresu kultury, sportu, organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży partnerem do współpracy będą jednostki organizacyjne Gminy Kock.

Cel II: Przedsiębiorczość i dogodne warunki inwestowania podstawą rozwoju Gminy Kock	
Działanie 1: Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości prowadzących do rozwoju zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem potrzeb w zakresie położenia obecnych i nowych terenów inwestycyjnych • Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje • Rewitalizacja obszarów przemysłowych • Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii wspomagającej działalność gospodarczą i rolniczą • Promowanie działalności klastrowej oraz działania zmierzające do integracji przedsiębiorców w celu pozyskania nowych rynków zbytu i promocji • Doradztwo dla osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą • Wspieranie inicjatyw w zakresie doradztwa i szkolenia przedsiębiorców oraz aktywizacji osób bezrobotnych. • Kształcenie ustawiczne, umożliwiające przekwalifikowanie lub zmianę kwalifikacji zawodowych • Współpraca z instytucjami i podmiotami zewnętrznymi zajmującymi się obsługą i pozyskiwaniem inwestorów
Działanie 2:	<ul style="list-style-type: none"> • Propagowanie idei grup producenckich jako szansy na

Wspieranie rozwoju sektora rolno-spożywczego	zwiększenie potencjału lokalnych gospodarstw rolnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca na rzecz wdrażania przedsięwzięć o charakterze informacyjnym i szkoleniowo-doradczym dedykowanym rolnikom
	<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzacja rolnictwa ekologicznego, będącego szybko rozwijającą się i perspektywiczną gałęzią rolnictwa
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie ekologicznej i lokalnej produkcji rolnej
Działanie 3: Bogata oferta turystyczna, kulturalna i usługowa nowym obszarem przedsiębiorczości gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana kierunku działań z produkcji rolnej na agroturystykę
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa bazy turystycznej i okołoturystycznej
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja lokalnych produktów i przedsiębiorców – kampania, produkt regionalny, cykliczne imprezy na poziomie regionu
	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie i promowanie gotowej oferty rekreacyjno-turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem turystyki weekendowej

Rozwój gospodarczy gminy jest niezwykle istotny. Oferowanie konkurencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej służy przyciągnięciu nowych inwestorów, ale także skłania obecnych przedsiębiorców i producentów rolno-spożywczych do rozwijania swojej działalności. Może być również czynnikiem motywującym mieszkańców do założenia własnej firmy. Potencjał terenów aktywizacji gospodarczej zależy od ich położenia i zapewnienia dostępności do odpowiedniej infrastruktury. Dlatego też należy dążyć do wydzielenia odpowiednich gruntów i w miarę możliwości ich wykupu oraz uzbrojenia. Inwestorzy mają możliwość wyboru lokalizacji spośród bogatej oferty rynkowej, dlatego kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych jest bardzo ważne. Równocześnie w poszczególnych miejscowościach muszą być tworzone warunki do rozwoju działalności handlowo-usługowej, wynikające z rozwoju miejscowości opartego na zwiększającej się liczbie mieszkańców, czy też odwiedzających.

Cel III: Czyste środowisko, rozwinięta infrastruktura techniczna Gminy oparta o odnawialne źródła energii

Działanie 1: Ochrona środowiska naturalnego , promocja OZE	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie energii wiatrowej, słonecznej i wodnej
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja walorów środowiskowych, krajobrazowych i bogactwa dziedzictwa historycznego
	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie termomodernizacji budynków publicznych w celu poprawy ich efektywności energetycznej
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja dbałości o stan środowiska, w oparciu o zasady

	<p>zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna w tym zakresie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona środowiska i wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną • Poprawa efektywności systemu gospodarki odpadami komunalnymi • Zachowanie terenów o unikatowych walorach krajobrazowych • Promowanie proekologicznych postaw wśród mieszkańców
Działanie 2: Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych i modernizacja istniejących połączeń drogowych między miejscowościami i wewnątrz miejscowości • Budowa nowych i modernizacja istniejących chodników przy uwzględnieniu priorytetu zapewnienia dostępności do obiektów użyteczności publicznej • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę ścieżek rowerowych i tras kajakowych • Modernizacja i rozbudowa energooszczędnego oświetlenia drogowego • Rozwój infrastruktury turystycznej w miejscach atrakcyjnych turystycznie • Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków w celu umożliwienia podłączenia się do kanalizacji mieszkańcom wszystkich miejscowości oraz wspieranie powstawania przydomowych oczyszczalni ścieków • Budowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz ujęć wody w celu poprawy jakości zaopatrzenia w wodę i przyłączenia nowych gospodarstw domowych
Działanie 3: Modernizacja i uatrakcyjnienie istniejących zasobów gospodarczych i infrastrukturalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe, usługowe i przemysłowe • Promocja terenów przeznaczonych pod usługi mieszkaniowe i przemysłowe • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę ścieżek rowerowych i tras kajakowych

Rozwinięta i funkcjonalna infrastruktura jest warunkiem realizacji zadań związanych z rozwojem zasobów ludzkich, ale również jednym z podstawowych czynników stanowiących o jakości życia w gminie. Rozwój i modernizacja sieci drogowej dotyczy budowy nowych dróg (w oparciu o przeprowadzoną analizę zapotrzebowania) i remontów istniejących dróg (w oparciu o ranking stanu dróg). Z kolei planowanie budowy nowych chodników wymaga wyznaczenia priorytetów, z uwzględnieniem najbardziej niebezpiecznych miejsc, przy których panuje największy ruch samochodowy i tych, gdzie ciągi komunikacyjne stanowią bezpośrednią drogę do placówek oświatowo-wychowawczych, obiektów użyteczności publicznej i jednostek kultury. W celu

przyspieszenia procesów urbanizacji niezbędne jest inwestowanie w infrastrukturę kluczową dla rozwoju środowiska gminnego. Przede wszystkim, zwiększenie dostępności do sieci wodno-kanalizacyjnej, zarówno na terenach nieobjętych jej zasięgiem, jak i w miejscowościach, gdzie istnieją główne linie oraz konieczność jej ustawicznej modernizacji.

Zróznicowany krajobraz gminy (dolina Wieprza z łąkami, dolina Tyśmienicy, lasy) nadaje atrakcyjności przyrodniczej, ale też w oparciu o te zasoby pozwala budować przewagę konkurencyjną. Z tego względu ochrona, zachowanie oraz racjonalne korzystanie z tych zasobów środowiska jest jednym z celów gminy.

Cel IV: Estetyczna i bezpieczna przestrzeń publiczna impulsem dla rozwoju mieszkalnictwa w Gminie Kock	
Działanie 1: Ochrona dziedzictwa historycznego i kulturowego gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Dbłość o obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków • Współpraca z Wojskową Izbą Pamięci w Kocku, Domem Kultury i innymi instytucjami oraz podmiotami działającymi w obszarze dziedzictwa historycznego i kulturowego. • Ochrona wartości krajobrazowych i przyrodniczych doliny Tyśmienicy i Wieprza
Działanie 2: Stymulowanie rozwoju mieszkalnictwa oraz poprawa wyglądu najbliższego otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie przestrzeni pod zabudowę mieszkaniową w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego • Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy • Rewitalizacja przestrzeni publicznej • Ustawienie w miejscach publicznych ławek, koszy na śmieci, stojaków na rowery, tablic informacyjnych i map miejscowości oraz innej małej architektury • Powiększenie zasobu mieszkań socjalnych i chronionych • Wyznaczenie placów, skwerów w miejscach niezagospodarowanych i mogących pełnić taką funkcję
Działanie 3: Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg/ścieżek/szlaków rowerowych • Budowa i modernizacja sal sportowych, boisk sportowych (w tym wielofunkcyjnych), otwartych siłowni na powietrzu oraz innych obiektów przy szkołach, a także w miejscowościach nie posiadających zlokalizowanych placówek oświatowych • Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży • Udział w projektach/programach umożliwiających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży • Upowszechnianie kultury fizycznej i zdrowego stylu życia • Współpraca w ramach LGD „Doliną Wieprza i leśnym szlakiem” na rzecz realizacji wspólnych projektów w zakresie turystyki.

	<ul style="list-style-type: none">• Aktywizacja i wsparcie lokalnej społeczności do podejmowania aktywności w obszarze turystyki
	<ul style="list-style-type: none">• Budowa i modernizacja nowoczesnych placów zabaw zgodnie z pojawiającym się zapotrzebowaniem.

Wzrost liczby mieszkańców jest istotnym czynnikiem zapewniającym gminie rozwój. W dużym stopniu zależy on od przyjętej i realizowanej polityki przestrzennej opierającej się na miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Przeznaczenie większej ilości terenów pod budownictwo mieszkaniowe przyczyni się do przyciągnięcia nowych mieszkańców, a w konsekwencji także doprowadzi do wzrostu zamożności gminy. Dbłość o przestrzeń publiczną zwiększa atrakcyjność otoczenia, a także przyczynia się do poprawy komfortu życia. Estetyka, piękno oraz docenienie walorów historycznych, krajobrazowych i ekologicznych wnosi do przestrzeni, w której przebywamy dodatkową wartość. Oświetlone place i skwery z ustawionymi ławkami, zamontowane stojaki na rowery, schludne tablice ogłoszeniowe i mapy gminne to szereg drobnych elementów, których istnienie jest w stanie ułatwić codzienne funkcjonowanie lokalnej społeczności oraz odmienić oblicze gminy. Wszystkie te elementy „cieszą oczy” mieszkańców wprowadzając poczucie, że żyjemy w przyjaznej przestrzeni (gminie).

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY KOCK OBEJMUJĄ:

- rozwój i modernizację infrastruktury komunalnej, społecznej i usługowej, szczególnie w zakresie odprowadzania ścieków, budowy dróg oraz zabezpieczenie usług dla korzystających z rekreacji i turystyki,
- rozwój turystyki lokalnej (ścieżki rowerowe i piesze, trasy wycieczkowe, turystyka kwalifikowana, szlaki historyczne, wykorzystanie drogi wojewódzkiej i krajowej łączącej gminę z innymi regionami kraju, rozwój infrastruktury noclegowej i żywieniowej, rozwój obiektów sportowo-rekreacyjnych, działania związane z promocją gminy),
- wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz wspieranie rozwoju produkcji rolno-spożywczej, która wykorzystywałaby lokalną produkcję rolną,
- z aktywizowanie społeczności lokalnej poprzez stworzenie partnerstw lokalnych do różnych inicjatyw gminnych,
- promocję Kocka jako ośrodka ponadlokalnego.

3.1 Zgodność strategii z innymi dokumentami

Proces planowania rozwoju gminy odbywa się nie tylko w kontekście uwarunkowań lokalnych, ale również opiera się na czynnikach zewnętrznych obejmujących rozwój regionu czy kraju. Uwarunkowana te to wieloletnie programy i plany. Zarządzanie rozwojem terytorialnym, czyli zarządzanie sprawami publicznymi, które zostały przypisane samorządowi gminnemu powinno być zgodne z szeregiem dokumentów strategicznych różnego szczebla. „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kock na lata 2016–2025” bazuje na ustaleniach kierunkowych, wynikających zarówno z polityki regionalnej, jak i krajowej. Te z kolei są spójne z polityką rozwoju Unii Europejskiej. Cele gminy Kock powinny wpisywać się w założenia tych dokumentów. Przy tym należy pamiętać, aby były one mierzalne, odzwierciedlały różnorodność sytuacji i opierały się na wystarczająco wiarygodnych danych, które łatwo można porównywać.

Przyjęte cele strategiczne miasta i gminy Kock na lata 2016 - 2025 spójne są z celami strategicznymi dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa oraz powiatu.

Filarami polskiego systemu zarządzania rozwojem kraju są:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” – zawiera wizję rozwojową Polski do 2030 r.,
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 – określa cele rozwojowe państwa do 2020 r.

Do głównych dokumentów strategicznych zalicza się również 9 strategii zintegrowanych, które uszczegóławiają Strategię Rozwoju Kraju 2020 i łączą planowanie społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne:

- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020,

- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022.

Częścią systemu zarządzania rozwojem Polski jest także Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Jest to najważniejsza rządowa strategia dotycząca zagospodarowania przestrzennego kraju. Łącznie wszystkie powyżej wymienione dokumenty strategiczne prezentują spójną wizję rozwoju Polski.

Nadrzędnym dokumentem strategicznym w stosunku do Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock na lata 2016–2025 jest Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku). Wyznacza ona cztery, równorzędne cele strategiczne rozwoju regionu lubelskiego:

- ✚ Cel strategiczny 1: Wzmacnianie urbanizacji regionu;
- ✚ Cel strategiczny 2: Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich;
- ✚ Cel strategiczny 3: Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu;
- ✚ Cel strategiczny 4: Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Realizacja zadań i projektów wskazanych w niniejszym dokumencie jest ściśle powiązana z założeniami dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

IV. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock” niezbędne jest stworzenie systemu monitoringu założonych celów i zadań. Umożliwia on modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych. Jednocześnie system ten może być wykorzystywany do ciągłego monitorowania zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju.

Zasadniczym dokumentem wdrażania Strategii będzie Plan Inwestycyjny stanowiący załącznik do dokumentu. Plan wskazuje konkretne zadania inwestycyjne, które mają zostać zrealizowane do 2025 r. Zadania niewykonane w pierwszych latach przyjętego horyzontu czasowego są przesuwane na lata następne, chyba że z perspektywy minionego czasu ich wykonanie okaże się nieracjonalne. Ze względu na

horyzont czasowy określony na 2025 r. Plan Inwestycyjny jak i sama Strategia w okresie obowiązywania może ulegać zmianie, gdy pojawią się ku temu uzasadnione przesłanki.

Do realizacji Programu zostaną wykorzystane m.in.:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z bezzwrotnych i zwrotnych źródeł finansowania (krajowych i zagranicznych),
- środki z programów pomocowych (krajowych i zagranicznych),
- środki prywatnych podmiotów (np. w ramach umów partnerstwa publiczno-prywatnego).

Odpowiedzialność za wyniki wdrożenia strategii spoczywa na Burmistrzu i Radzie Miejskiej. Głównym koordynatorem działań związanych z opracowaniem i realizacją strategii rozwoju jest Urząd Miejski w Kocku.

„Strategia Rozwoju” wdrażana będzie poprzez realizację poszczególnych zadań zapisanych w niniejszym dokumencie.

System wdrażania Strategii Rozwoju będzie odnosił się przede wszystkim do:

- ⇒ komunikacji społecznej w zakresie przyjmowania nowych zadań inwestycyjnych,
- ⇒ przygotowywania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla inwestycji i zadań ujętych w strategii,
- ⇒ składania wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania,
- ⇒ realizacji zadań zgodnie z określonymi wymogami,
- ⇒ monitorowania i raportowania wydatków i efektów realizacji poszczególnych zadań.

Wdrażanie i monitoring realizacji ustaleń strategii mają za zadanie szybko wykrywać tendencje i zdarzenia mogące mieć negatywny wpływ na skalę i tempo realizacji założonych celów strategicznych, a także umożliwiają - poprzez odpowiednio dobrany system mierników - badać rezultaty w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

Wszystkie zadania przyjęte do realizacji w ramach „Strategii Rozwoju Lokalnego” objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwi ocenę jego wykonania. Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na trzy kategorie:

- **produkty** – odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
- **rezultaty** – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia programu,

- **oddziaływania** – obrazują konsekwencje danego programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem ale pojawiających się po pewnym czasie oraz do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania.

Dodatkowym elementem procesu wdrażania Strategii będzie jej ewaluacja. Z warunku tego wynika konieczność utworzenia niezależnej organizacyjnie od zespołów zaangażowanych w proces tworzenia i wdrażania „Strategii Rozwoju” komórki ewaluacyjnej w strukturze Urzędu Miejskiego, w skład której wchodziłby jeden lub więcej pracowników zajmujących się ewaluacją ex-post. Celem tej ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach strategii.

Proces ewaluacji Strategii pozwoli na ocenę jej realizacji pod względem:

- skuteczności - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całej strategii) określone na etapie programowania zostały osiągnięte,
- efektywności - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i strategii z rzeczywistymi osiągnięciami projektu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- użyteczności - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i strategii na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Strategii Rozwoju potrzeb i problemów.

W raporcie ewaluacyjnym zawarte będą rekomendacje i proponowane zmiany do „Strategii Rozwoju”. Raport ewaluacyjny będzie konsultowany i omawiany z zespołem zaangażowanym w powstawanie i realizację strategii. Dokument będzie aktualizowany uchwałą Rady Miejskiej na podstawie rekomendacji i propozycji zmian zawartych w raporcie ewaluacyjnym.

4.1 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć strategii rozwoju lokalnego

W celu ułatwienia procesu wdrażania i monitoringu ustaleń strategii ustaleń należy wprowadzić zestaw wskaźników ilościowych pozwalających skutecznie monitorować postępy w jej realizacji. Zestaw wskaźników monitorujących stopień realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz stan istniejący prezentuje poniższe zestawienie:

Cel I: Aktywni mieszkańcy motorem rozwoju gminy Kock		
Nazwa działania	Wskaźnik monitoringu	Źródło weryfikacji
Budowanie kapitału ludzkiego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Funkcjonowanie gminnego programu aktywizacji osób starszych ▪ Funkcjonowanie gminnego programu aktywizacji osób biernych zawodowo i bezrobotnych ▪ Liczba powstałych lokalnych inicjatyw społecznych ▪ Obszar zrewitalizowanej przestrzeni publicznej ▪ Liczba działających wolontariuszy ▪ Liczba działających spółdzielni socjalnych ▪ Liczba projektów wspierających integrację społeczną ▪ Liczba zmodernizowanych i powstałych świetlic wiejskich ▪ Liczba udostępnionych e-usług dla mieszkańców 	Dane wewnętrzne gminy Kock
Rozwój usług opieki zdrowotnej, profilaktycznej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wielkość środków przeznaczonych na promocję profilaktyki i ochrony zdrowia ▪ Ilość akcji promocyjnych profilaktyki i ochrony zdrowia ▪ Liczba udzielonych porad specjalistycznych w skali roku ▪ Ilość lekarzy specjalistów działających na terenie gminy ▪ Ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych rocznie ▪ Liczba zrealizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock, informacje z ośrodków zdrowia
Podwyższenie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Funkcjonowanie gminnego programu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży ▪ Liczba dodatkowych godzin wyrównawczych i pozalekcyjnych przypadających na klasę ▪ Wyniki egzaminów szóstoklasistów oraz gimnazjalnych ▪ Funkcjonowanie przedszkola ▪ Ilość osób korzystających z zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych ▪ Ilość zorganizowanych zajęć dodatkowych rozwijających u dzieci i młodzieży pasje i zainteresowania 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczniów korzystających z dodatkowych zajęć pozalekcyjnych 	
Cel II: Przedsiębiorczość i dogodne warunki inwestowania podstawą rozwoju Gminy Kock		
Nazwa działania	Wskaźnik monitoringu	Źródło weryfikacji
Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości prowadzących do rozwoju zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość nowopowstałych działalności gospodarczych rocznie ▪ Liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w firmach działających na terenie gminy ▪ Liczba osób korzystających z doradztwa w zakresie zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej rocznie ▪ Liczba osób przekwalifikowanych zawodowo ▪ Ilość uzbrojonych terenów inwestycyjnych z uregulowanym stanem prawnym ▪ Ilość nowych inwestorów ▪ Ilość inwestycji wykorzystujących OZE w ramach działalności gospodarczej i rolniczej 	Dane wewnętrzne gminy Kock
Wspieranie rozwoju sektora rolno-spożywczego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba gospodarstw rolnych, w tym: wysokotowarowych, ekologicznych ▪ Ilość powstałych grup producenckich do roku 2025 ▪ Ilość przeprowadzonych spotkań informacyjnych lub szkoleń propagujących rolnictwo ekologiczne ▪ Liczba rolników, którzy skorzystają z usług szkoleniowych i doradczych 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock
Bogata oferta turystyczna, kulturalna i usługowa nowym obszarem przedsiębiorczości gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działanie Punktu Informacji Turystycznej ▪ Liczba wydarzeń rekreacyjno – turystycznych organizowanych rocznie na terenie gminy ▪ Środki przeznaczone na promocję turystyczną ▪ Ilość funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych do 2025 roku ▪ Liczba przekształconych gospodarstw rolnych na gospodarstwa agroturystyczne ▪ Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych rocznie na terenie gminy ▪ Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie gminy 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość programów kultury weekendowej realizowanych rocznie ▪ Liczba uczestników programów weekendowych 	
Cel III: Czyste środowisko, rozwinięta infrastruktura techniczna Gminy oparta o odnawialne źródła energii		
Nazwa działania	Wskaźnik monitoringu	Źródło weryfikacji
Ochrona środowiska naturalnego , promocja OZE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba nowych instalacji wykorzystujących OZE ▪ Liczba budynków poddanych termomodernizacji ▪ Wysokość środków przeznaczonych na promocję energooszczędności oraz OZE ▪ Wysokość środków przeznaczonych na wsparcie edukacji ekologicznej ▪ Ilość energii wytworzonej na bazie OZE ▪ Ilość działającego drogowego oświetlenia energooszczędnego ▪ Ilość odpadów poddanych segregacji ▪ Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk 	Dane wewnętrzne gminy Kock GUS
Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej km/rocznie ▪ Długość zmodernizowanych wybudowanych ścieżek rowerowych km/rocznie ▪ Powierzchnia wybudowanych, zmodernizowanych chodników ▪ Całkowity koszt inwestycji na drogi publiczne w gminie (zł) ▪ Długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej w km/rocznie ▪ Ilość zmodernizowanych stacji uzdatniania wody ▪ Długość zmodernizowanego oświetlenia ulicznego ▪ Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej ▪ Ilość oczyszczonych ścieków komunalnych ▪ Ilość wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock
Modernizacja i uatrakcyjnienie istniejących zasobów gospodarczych i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Długość wybudowanych ścieżek rowerowych ▪ Powierzchnia terenów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod budownictwo 	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock

infrastrukturalnych	mieszkaniowe, letniskowe, usługowe i przemysłowe ▪ Ilość środków wydatkowana na działania promocyjne	
Cel IV: Estetyczna i bezpieczna przestrzeń publiczna impulsem dla rozwoju mieszkalnictwa w Gminie Kock		
Nazwa działania	Wskaźnik monitoringu	Źródło weryfikacji
Ochrona dziedzictwa historycznego i kulturowego gminy	▪ Liczba odnowionych obiektów wpisanych do ewidencji zabytków ▪ Liczba wydarzeń i imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy ▪ Ilość przeprowadzonych zajęć z zakresu edukacji ekologicznej	Dane wewnętrzne gminy Kock
Stymulowanie rozwoju mieszkalnictwa oraz poprawa wyglądu najbliższego otoczenia	▪ Powierzchnia terenów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe ▪ Ilość mieszkań socjalnych i chronionych ▪ Powierzchnia utworzonych skwerów i terenów zielonych ▪ Ilość powstających obiektów małej architektury	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz turystycznej	▪ Długość zmodernizowanych wybudowanych ścieżek rowerowych ▪ Długość powstałych tras kajakowych ▪ Liczba zmodernizowanych sal sportowych ▪ Liczba wybudowanych, zmodernizowanych boisk sportowych ▪ Liczba wybudowanych placów zabaw ▪ Liczba powstałych siłowni na „świeżym powietrzu” ▪ Liczba zrealizowanych lokalnych inicjatyw społecznych w obszarze turystyki ▪ Liczba zorganizowanych i przeprowadzonych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży	Dane GUS, dane wewnętrzne gminy Kock

Tak określone wskaźniki pozwalają na ukazanie dynamiki zachodzących zmian w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w czasie i stopień zaawansowania realizacji przyjętych celów strategicznych. Powyższe wskaźniki można również stosować do porównań z innymi gminami, średnią powiatową, wojewódzką i ogólnokrajową oraz średnią unijną.

Źródłem weryfikacji wskaźników będą m.in.: dane gminne i powiatowe, wojewódzkie i krajowe dane statystyczne oraz raporty z realizowanych projektów.

Aktualizacja i ocena „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock na lata 2016-2025” zostanie dokonana na koniec okresu obowiązywania dokumentu. Natomiast proces uzupełniania dokumentu o nowe zadania inwestycyjne i projekty będzie zawsze powiązany z procedurą konstruowania budżetu. Wszystkie postulaty i propozycje do strategii będą realizowane zgodnie z zasadą partycypacji społecznej.

4.2 Opis konsultacji społecznych

Podjmując decyzję o przystąpieniu do prac nad „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kock” władze gminy uznały, że dokument ten powinien być opracowany przy współudziale społeczności lokalnej. Przyjęto, że „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kock” będzie wynikiem porozumienia różnorodnych partnerów społecznych.

Zaangażowanie przedstawicieli społeczności lokalnej w opracowywanie „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock” miało na celu wykorzystanie ich wiedzy, doświadczenia i informacji o gminie. Podstawowym zadaniem grupy roboczej ds. opracowania strategii rozwoju lokalnego było formułowanie opinii dotyczących uwarunkowań rozwojowych gminy. Do zadań grupy, która wzięła udział w warsztatach należało:

- wypracowanie analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń gminy,
- identyfikacja kluczowych problemów gminy,
- określenie wizji i misji gminy oraz celów strategicznych i operacyjnych,
- określenie zadań/projektów planowanych w perspektywie 2016-2025,
- wyłonienie podmiotów i instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów.

Podczas warsztatów z udziałem przedstawicieli grup roboczych wykorzystano techniki pracy indywidualnej i grupowej. Zastosowanie takich metod pracy było niezbędne ze względu na konieczność zapewnienia obiektywizmu formułowanych ocen, demokratycznego sposobu podejmowania decyzji oraz sprawną organizację pracy. Wszystkie wyniki prac grup roboczych zostały udokumentowane i przedstawione do konsultacji przez zatwierdzeniem ostatecznej wersji „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kock ” przez Radę Miejską w Kocku.

Załącznik nr 1 Plan inwestycyjny miasta i gminy Kock na lata 2016 - 2025

Plan Inwestycyjny obejmuje zestawienie planowanych zadań inwestycyjnych przez miasto i gminę Kock, w ujęciu rzeczowym, finansowym i czasowym. Jego opracowanie i coroczną aktualizację determinują głównie dwa czynniki: tj.: potrzeby mieszkańców i możliwości finansowe gminy. Dlatego plan jest ściśle powiązany z projekcją budżetową. Jasne przedstawienie sytuacji finansowej, przychodów i mechanizmów finansowych pozwala ustalić kolejność realizacji inwestycji oraz zadania priorytetowe.

Skuteczne wprowadzenie planu inwestycyjnego wymaga zaangażowania się w proces planowania wszystkich, których ten proces dotyczy tj. mieszkańców, radnych, merytorycznych wydziałów urzędu, oraz wszystkich jednostek organizacyjnych gminy. Przy podejmowaniu decyzji dotyczących umieszczania poszczególnych zadań w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym wzięto pod uwagę następujące kryteria:

- ⇒ zadania inwestycyjne przygotowane do realizacji pod względem formalno-prawnym i projektowo-technicznym,
- ⇒ inwestycje w trakcie realizacji,
- ⇒ inwestycje, które generują największe korzyści dla mieszkańców i jakości ich życia.

LISTA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH MIASTA I GMINY KOCK NA LATA 2016-2025

Nazwa zadania	Źródła finansowania	Lata realizacji	Wartość zadania w tys. zł
Cel I: Aktywni mieszkańcy motorem rozwoju gminy Kock			
Utworzenie świetlic wiejskich w Kocku, Górcze, Talczyńie i Poizdowie Kolonii	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 - 2020	1 200,00

Utworzenie zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2018	2 000,00
Utworzenie zakładu aktywizacji zawodowej	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2020	1 500,00
Cel II: Przedsiębiorczość i dogodne warunki inwestowania podstawą rozwoju Gminy Kock			
Budowa strefy aktywności gospodarczej na terenie gminy Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2025	3 000,00
Rewitalizacja terenów zdegradowanych z przeznaczeniem na funkcji gospodarcze	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2018 – 2025	4 500,00
Rozwój infrastruktury technicznej na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2020	3 000,00
Utworzenie targowiska miejskiego	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 - 2020	1 500,00
Cel III: Czyste środowisko, rozwinięta infrastruktura techniczna Gminy oparta o odnawialne źródła energii			
Rozwój Infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 - 2022	4 000,00
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2020	1 000,00
Modernizacja i rozbudowa SUW w Górcze, Kock i Białostrzegach	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2023	2 500,00
Budowa, przebudowa i remont dróg gminnych jako ciągów komunikacyjnych łączących miejscowości i wewnątrz miejscowości	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2025	10 000,00
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	7 000,00

Modernizacja oświetlenia ulicznego	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2023	5 000,00
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	5 000,00
Termomodernizacja budynków mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	7 000,00
Budowa chodników przy drogach gminnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 - 2022	3 500,00
Przebudowa budynków oświatowych i kulturalnych wspierająca wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i rozwiązań innowacyjnych	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2025	5 000,00
Cel IV: Estetyczna i bezpieczna przestrzeń publiczna impulsem dla rozwoju mieszkalnictwa w Gminie Kock			
Rozbudowa infrastruktury turystycznej w gminie Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	4 000,00
Budowa zbiornika małej retencji z funkcją turystyczną	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2018 – 2025	3 000,00
Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w gminie Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	2 500,00
Rewitalizacja miasta Kock – tkanka mieszkaniowa, przestrzeń publiczna	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2022	5 000,00
Roboty restauratorskie i konserwacyjne w celu ochrony zabytków znajdujących się na terenie miasta i gminy Kock	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2023	4 500,00
Remont, przebudowa i adaptacja budynków na potrzeby mieszkań socjalnych i komunalnych	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 – 2025	5 500,00
Budowa ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2016 - 2023	2 500,00

Odnowa i rewitalizacja centrów wsi	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2018 – 2022	2 000,00
Kock miastem historii – utworzenie muzeum cyfrowego	środki zewnętrzne dotacje z budżetu państwa środki własne	2018 – 2022	800,00